Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשן

היינט 10 זייטן

נייער פאלקסבלאט

№ 9 | Łódź, Niedziela, 11 stycznia 1931 r. | נייַנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאָג, כ״ב טבת תרצ״א | № 9

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

עקספּאָזע פון מינ. זאַלעסקי

דער מאַטעריעלער און פּסיכישער קריזיס. — די פרידליכקייט פון פּוילען׳ס אויסערן-פּאָליטיק. — נאַציאָנאַלע מינדערהייטען

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) 11 אינדערפריה האָט זיך אָנגעהויבן די זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר אויסערן-ענינים. אויף דער דאָזיגער זיצונג איז געקומען מיניסטער זאַלעסקי, דירעקטאָר שעמבעקאָווסקי, וויצע-מיניסטער בעק און די לייטערס פון פערשידענע אָפּטיילונגען.

דער אויסערן-מיניסטער האָט געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט צ. א. געזאָגט:

„איבער דער איצטיגער אינטער-נאַציאָנאַלער סיטואַציע לאַסטעט אַ שווער מאַטעריעלער און פּסיכישער קריזיס, כדי מיט ערפאָלג צו שיצען די אינטערעסען פון פּוילען אויפ׳ן אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום, איז וויכטיג דאָס וואָס די פּוילישע אויסערן פּאָליטיק האָט אַ גרעסערע שטיצע ווי־וועןּ נישט־איז אויף די קאָנסאָלידירטע כוחות פון׳ם פאָלק רעפּרעזענטירט דורכ׳ן סיים און סענאַט, וועלכע וועלען זיך געמיינזאַם געגענשטעלען די פּרובען צו עובר זיין אויף אונזערע רעכט.

דער דאָמינירענדער צייכען פון דער פּוילישער אויסערן-פּאָליטיק איז איהר שלום-טענדענץ.

אויך אינטערנאַציאָנאַלען באַדען שפּילט איצט אַ גרויסע ראָליע דער ווירטשאַפטליכער קריזיס. דער דאָזיגער קריזיס לאָזט זיך פיהלען כמעט אין אַלע לענדער. די פּוילישע רעגירונג בעטייליגט זיך אין אַלע צווישענפעלקערליכע פּרובען איהם צו לינדערען, און האָט אַפילו אליין איבערגענומען די טייל-ווייזע איניציאַטיוו בנוגע דער אָרגאַניזירונג פון אַגראַר-מלוכות. חוץ מזה האָט פּוילען לעצטענס געשלאָסען מיט אַ רייהע מלוכות 89 צאָלדעציען, וועלכע רעגולירען אַ רייהע פּראָבלעמען אויף דעם געביט פון ווירטשאַפטליכקייט, פינאַנצען, קאָמוני-קאַציע, רעכט א. ד. גל.

פון די ווירטשאַפטליכע, מאַטעריעלע פּראָבלעמען איז דער מיניסטער איבערגעגאַנגען צו פּראָבלעמען פון מאָראַלישען כאַראַקטער, וואָס זענען אַזוי וויכטיג אין די צווישענפעלקערדיגע בעציהונגען. אין דער הינזיכט שפּילט אַ דאָמינירענדע ראָליע דער פעלקער-בונד.

דער לויפענדער יאָהר וועט זיין אַ פּעריאָד פון צוגרייטונגס-אַרבייט צו דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ. דער פּרינציפּ, וואָס מאַכט אָפּהענגיג די ענטוואָפנונג פון דער זיכערקייט ענטשפּרעכט פולשטענדיג דער שטעלונג פון פּוילען, וועלכע בעציהט זיך סימפּאַטיש צו דער ענטוואָפנונגס-אַקציע. דער שטאַרקסטער וואונש פון פּוילען איז, אַז עס זאָל קומען אַן אַלגעמיינע רעדוקציע פון די בעוואָפענונגען, זעלבסטפערשטענדליך, מיט׳ן תנאי אַז די דאָזיגע בעגרעניצונג זאָל נישט בעדראָהען אונזער זיכערקייט.

לסוף האָט דער מיניסטער גערעדט וועגען די פּראָבלעמען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

פּוילען — האָט ער געזאָגט — שטעהט אויפ׳ן שטאַנדפּונקט, אַז די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען דאַרף געזיכערט ווערען די פולשטענדיגע פרייהייט פון ענטוויקלונג אויפ׳ן רעליגיעזען און קולטורעלען געביט.

דעריבער שטעהען מיר אויפ׳ן שטאַנדפּונקט פון לאָיאַלען אויספיהרען די בעשלוסען, וואָס פליסען אַרויס פון די אָנגענומענע אינטערנאַציאָנאַלע פער-פליכטונגען. די פּוילישע רעגירונג וועט זיך אָבער ענערגיש געגענשטעלען [illegible] פון בענוצען זיך מיט דער מינדערהייטס-פראַגע פאַר זייטיגע צוועקען און פאַר אַנטימלוכה׳שער אַקציע.

רעדענדיג וועגען דער אַנטי-פּוילישער פּראָ-פּאַגאַנדע פון דייטשלאַנד, האָט מיניסטער זאַלעסקי געזאָגט:

„מיר ווייזען אַרויס אַ סך געדולדיגקייט און קאַלטבלוטיגקייט, אָבער מ׳דאַרף נישט פערגעסען, אַז העצענדיג פון איין זייט, קאָן מען נישט פאָדע-רען פון דעם צווייטען צד — ליבשאַפט“.

ערב דעם ציוניסטישען קאָנגרעס

לאָנדאָן, 10 (יט״א טעלעג. אפּ״ש) דער פער-טרעטער פון די רעוויזיאָניסטען אין אַקציאָנס-קאָ-מיטעט, ד״ר ליכטהיים האָט זיך געווענדעט מיט אַ בריף צום עקזעקוטיוו, אין וועלכען ער פּראָטעס-טירט, הלמאי דער עקזעקוטיוו האָט צוזאַמענגערופען אַ דרינגענדע זיצונג פון אַקציאָנס קאָמיטעט אין זיך וועגען דעם נישט פערשטענדיגט מיט׳ן פּרעזידיום פון א. ק. ד״ר ליכטהיים זעהט אין דעם דאָס וועלען פּעריצירען דעם קאָנגרעס.

בערלין, 10 (יט״א טעלעגראַפיש) דער עקזעקוטיוו פון דער ליגע פאַר׳ן אַ בייטענדען א״י וואָס האָט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג אין בערלין, האָט בעשלאָסען צו פאָדערן, אַז דער קאָנגרעס זאָל אָפּגעלעגט ווערען.

בערלין, 10 (יט״א טעלעגראַפיש) דער פאָרשטעהער פון מזרחי אין ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט, הרב מאיר בערלין האָט צוריקגעצויגען זיין רעזיגנאַציע ביז צו דער זיצונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט.

פּוילישע נאָטע צום פעלקער-בונד

וועגען די דייטשע אָנקלאַגעס אויף פּוילען

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די פּוילישע רעגירונג האָט צוגע-שיקט צום סעק-רעטאַריאַט פון פעלקער-בונד אַ נאָטע, וועלכע איז אַ ענטפער אויף די אָנקלאַגעס פון דייטשלאַנד געגען פּוילען אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען אין אויבערשלעזיען.

די פּוילישע נאָטע וועט די טעג פערעפענט-ליכט ווערען דורך דעם סעקרעטאַריאַט פון פעל-קערבונד.

יודיש פּאַרפּאַלע געשטאָרבען אין איין טאָג

פּשעמישל, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָ האָט פּאַסירט אַן אַנטעטע לי-שער פאַל. אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג איז געשטאָרבען די פרוי רוזשע וויזעל, און אין עטליכע שעה שפּעטער – איהר מאַן הענריק וויזעל, געוועזען. ראַטמאַן.

זאַפּאַלקעס וועלען טייערער ווערען

בעשלוס פון דער פינאַנץ-קאָמיסיע ביים סיים

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פינאַנץ קאָמיסיע ביים סיים. נאָך אַ לענגערע דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָ-יעקט וועגען הכרזען דעם זאַפּאַלקעס מאָנאָפּאָל. דער וויכּוח איז געווען אַ שטורמישער, אָבער מיט אַ מעהרהייט שטימען איז בעשלאָסען געוואָרען צו בעשטעטיגען דעם פערשלאָג פון דער רעגירונג.

אויף דערזעלבער זיצונג איז אַן אוקראַאינער דעפּוטאַט אַרויסגעטראָטען געגען דעם פּראָיעקט. דאַן האָט זיך אָנגערופען אַ סאָציאַליסט-דעפּוטאַט, אַז ווען זאַפּאַלקעס וועלען קאָסטען טייערער וועלען אוקראַאינער ווענינער ברענען פּוילישע הייזער...

עס איז ענטשטאַנען אַ גרויסער סקאַנדאַל, אַזוי, אַז מ׳האָט זיך שיער געשלאָגען.

ארבייטער-לוינען אין דייטשלאַנד

דינסט וועגען רעדוצירען די

בערלין, 10 (ספּ. טעל.) די דייטשע רע-גירונג האָט זיך ענטשלאָסען אויף זעהר אַ דרייס-טען שריט, וואָס האָט דעם ציל צו ליקווידירען די ככסוכים וועגען די לוינען, דהיינו דורך אַ דעק-רעט פון פּרעזידענט צו רעדוצירען די אַרבייטער-לוינען אויף 6 פּראָצענט.

וואָסערע רעזולטאַטען די שריט וועט האָבען וועט מען זעהן אויף דער פאָרשטעהענדיגער סעסיע פון פּאַרלאַמענט. וואָרום עס וועט זיכער זיין אַ פאָרשלאָג דעם דעקרעט אָפּצושאַפען.

סאָציאַליסטישע דעפּוטאַטען

פון ענגלישען פּאַרלאַמענט אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) אין וואַרשאַ ווייל איצט זייט עטליכע טעג די דעפּוטאַטען פון ענגלישען פּאַרלאַמענט, מאַריאַם פיליפּס – אַ סאָציאַליסטקע.

זי איז אָפיציעל אָנגענומען געוואָרען דורכ׳ן אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, און וויצע-אויסערן-מיניסטער, בעק.

ווי מ׳גיט איבער האָט מינ. זאַלעסקי איהר אויפגענומען זעהר העפליך; דאַגעגען, פּאָלקאָווניק בעק — פיינדליך; ער זאָל איהר האָבען געזאָגט, אַז די פּוילישע סאָציאַליסטען וועלען נאָך בעדויערן, וואָס זיי האָבען אַראָפּגעבראַכט קיין פּוילען אַ פרעמדע סאָציאַליסטקע...

פוּלק. קאָסטעק-בערנאַצקי אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פּאָלקאָווניק קאָסטעק-בערנאַצקי איז געקומען קיין וואַרשאַ.

פרייטאָג אין אָווענד איז ער געווען אין קאַפע „אייראָפּעסקי“ אין דער געזעלשאַפט פון פּאָלקאָווניקעס.

מ׳איז זיך משער, אַז ער איז געקומען קיין וואַרשאַ אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָנ פּראָצעס וועגען מעשה בריסק.

הַתְרָאָה!

אויף ווי ה׳

יואל נפתלי קאַמיענעץ

דירעקטאָר פון „בית יעקב“ (מחבר פון ספר יהדות) דאַרף מאָרגען, מאָנטאָג פּערמ. געבען אַ שבועה ביי ה״ב ר׳ יאָסעלע פּינער, בין איך איהם מתרה, אַז ער זאָל זיך גוט בעזינען וואָס ער געהט טוּן.

משה דוב שער. דרעוונאָווסקאַ 32.

מאַשין=מצות

ווערט גיבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה=מהל, אייער=פערפעל און כוּבאַרקעס לויט קאָ-לסבערדער סיסטעם מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער ביס-בע-קענסע אין פרישע נעבעך אין פון אונזער איבעראַל בוואוסטער צוקערניע

נ. וויינבערג

38 פּעטריקאָווער 38 :-: טעל 143-82 :-:

א פראָנט-צימער

מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג גלייך ביי די טרעפּ אויף פּיעטריקאָווער 60, 2. שט. איז אויף אַ האַנדעלס-אינטערנעהמונג פון זאָ-פאָרט איבערצוגעבען. — צו ערפאַהרען נאַרוטאָוויטשאַ 7, ביי אמזעל.

א געוועלב

צו פערמיטען אויפ׳ן הויף נאָוואָמיעסקאַ 26. צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

בעקאַנטמאַכונג.

לאָדזער פיש-סוחרים-פעראיין

אין לאָדז, פּאָמאָרסקאַ 18

מאַכט בעקאַנט, אַז היינט, זונטאָג 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג צום ערשטען טערמין און 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג צום צווייטען טערמין, גילטיג ביי יעדער צאָהל אָנוועזענדע מיטגלידער קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל פּאָמאָרסקאַ 18

די יעהרליכע

גענעראַל=פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפענונג פון דער פערזאַמלונג, 2) וואַהל פון אַ פאָרזיצער, 3) טעטיגקייטס-בעריכט פאַר׳ן יאָהר 1930, 4) בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 5) וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג, 6) פרייע פאָרשלאָגען. מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

מיט בלוט און אייזען

האט מען בערוהיגט מזרח-גאַליציען

פּאָליציי איז נישט קיין טאַנץ-זאַל און מיט פערברעכערס קאָן מען זיך נישט בעגעהן סאָלאַנאַרטיג

סענסאַציאָנעלע רעדע פון אינערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי

וואַרשא, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען די זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביים סיים. קודם כל איז לויט'ן פאָרשלאַג פון פרעזעס בירקע דער פּונקט ראַזמאַרין צוגעלאָזט געוואָרען אין דער קאָמיסיע אַלס מיטגליד אָהן שטים-רעכט.

נאָכדעם, ווי דעפּ. פּאָלאַקעוויטש (ז.ב.) האָט רעפערירט דעם בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום האָט דעפּ. ששאַפּינסקי (ז.פּ.ס.) דער ערשטער גענומען דאָס וואָרט אין דער דעבאַטע.

דער רעדנער כאַראַקטעריזירט דעם בודזשעט בכלל אַלס מיליטעריש-אַדמיניסטראַטיוו-פּאָליציאַנטישען, ער רעדט אַרום די וואַהלען צום סיים און סענאַט, די קאָנפיסקאַציעס פון דער אָפּאָזיציאָנעלע בלעטער, דאַן גייט ער איבער צום ענין בריסק און שטעלט זיך אָפּ אויף דער ראָלע פון דער פּאָליציי אין דער בעהאַנדלונג פון די אַרעסטירטע געוו. דעפּוטאַטען. ווייטער שטעלט ער זיך אָפּ אויף דער פּאַציפיקאַציע פון מזרח-גאַליציען און צום סוף לעגט ער פאָר אַלס צייכען פון אונצוטרוי צו דער פּאָליטיק פון אינערן-מיניסטעריום צו שטרייכען 6 מיליאָן פון דיספּאָזיציע פאָנד און צו רעדוצירען אויף 6 מיליאָן די אויסגאַבען אויף דער פּאָליציי.

אַ רייהע רעדנער פון דער אָפּאָזיציע שטעלען זיך אָפּ אויף דער אָרדנונג אין דער פּאָליציי, אויף שלאָגען די אַרעסטירטע, די אוקראַאינישע דעפּוטאַטען מאַטשאַק און לוצקי רעדען אויספיהרליך אַרום די פּויליש-אוקראַאינישע בעציהונגען און די „פּאַציפיקאַציע" פון מזרח גאַליציען. זיי ברענגען אַ רייהע פאַקטען וועגען אופן, ווי אַזוי מ'איז זיך בעגאַנגען מיט דער אוקראַאינישער בעפעלקערונג, וועגען שלאָגען, פערניכטען פערמעגענס, אַרויפלעגען קאָנטריבוציעס און אַזוי ווייטער, וועגען שטראָף-עקספּעדיציעס אין אַזעלכע ראַיאָנען, וואו ס'איז קיין שום פאַל פון סאַבאָטאַזש נישט געווען.

דאַן נעהמט אַ וואָרט דער

אינערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי וועלכער האַלט אַ גרויסע און זעהר סענסאַציאָנעלע רעדע

דער מיניסטער שטעלט קודם כל פעסט, אַז קיין שום רעגירונג איז נישט פריי פון איינפלוס אויף די וואַהלען.

איך האַלט, זאָגט דער מיניסטער, אַז דער בעסטער וועג, וואָס פיהרט אונז אין דער צוקונפט, איז דער וועג פון מאַרשאַל פּילסודסקי. דערפאַר האָב איך בעשלאָסען און בעפוילען די סטאַראָסטעס מיט אַלע לעגאַלע מיטלען צו שטרעבען דערצו, אַז עס זאָל טריאומפירען די אידעע פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

איבערגעהענדיג צו די פּרעסע-פראַגען, ערקלערט דער מיניסטער, אַז אין 95 פראָצענט פאַלען זענען די קאָנפיסקאַציעס דערנאָך בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן געריכט.

וועגען דער פּאַציפיקאַציע פון מזרח-גאַליציע האָט דער מיניסטער ערקלערט:

צוליב דער אונערהערטער פערשאַרפונג פון דער סאַבאָטאַזש-אַקציע, איז די רעגירונג געצוואונגען דאָרט דורכצופיהרען אַ פּאַציפיקאַציע.

מען האט דארט גהאַנדעלט ברוטאַל און אָהן פאַרראַן

ביי רעוויזיעס האָט מען אַרויסגעריסען פּאָדלאָגעס און דעכער, עס זענען געווען

אָפּ פאַלען פון שיאַנע

פערדעכטיגע, ווייל זיי האָבען געשטעלט אַ ווידערשטאַנד. די שולדיגע וועלען בעשטראָפט ווערען.

די אוקראַאינישע פּאָליטיקער פערטיידיגען און האָבען פערשוואַרצט פּוילען פאַר אויסלאַנד. די פּרובען פון סאַבאָטאַזש-אַקציע האָבען געמוזט אונטערדריקט ווערען

מיט בלוט און מיט אייזען

די סאַבאָטאַזש-אַקציען, זאָגט דער מיניסטער זענען אין 19 פאַלען געווען געווענדעט געגען מלוכה-אָביעקטען, און אין 172 פאַלען געגען אייגענטום פון פּריוואַטע פּערזאָנען, אין אייניגע ערטער האָבען

גאַליציאַנער יודען

דער ציל איז געווען צו טעראָריזירען די יודישע הענדלער, כדי צו בעפרייען די אוקראַאינישע קאָאָפּעראַטיווען פון זייער קאָנקורענץ. צו דער אַקציע זענען צוגעשטאַנען אויך קאָמוניסטישע עלעמענטען.

דער מיניסטער בעהויפּטעט, אַז בעת די רעוויזיעס אין גאַליציען האָט מען צוגענומען פיל ביקסען, באַגנעטען, שטילעטען, שווערטען, פּולווער און אויפרייס-מאַטעריאַלען. אַרעסטירט האָט מען 1799 פּערזאָן, פון זיי האָט מען 596 בעפרייט און 1143, דערונטער 30 גלחים איבערגעגעבען אין געריכט.

איבערגעהענדיג צו די אַנדערע פּאָליטישע פראַגען, ערקלערט דער מיניסטער, אַז

אַ פּאָליציי-אַמט איז נישט קיין טאַנץ-זאַל

צוליב דעם, וואָס פערברעכער און באַנדיטען פערהאַלטען זיך כלל נישט ווי סאָלאַנהערען, מוז די פּאָליציי זיין לגבי זיי שטרענג און אַפילו ברוטאַל.

די פראַגע צעט-ערשווער (די בעשולדיגטע אין ערמאָרדען דעם באַנקיר צעט-ערשווער, וועלכע זענען אַזוי געשלאָגען געוואָרען אין דער פּאָליציי, אַז זיי האָבען זיך מודה געווען אין מאָרד, דאָס געריכט האָט זיי געפונען פאַר אומשולדיג און האָט זיי בעפרייט, די רעד.) וועט אויסגעפאָרשט ווערען און די שולדיגע, אויף וויפיל מען וועט זיי אַנטדעקען, וועלען בעשטראָפט ווערען.

די קלאַגעס, אַז אין די טורמעס איז שמוציג, זענען ריכטיג, אָבער דאָס איז די שולד פון די אַרעסטאַנטען.

דער מיניסטער פאָדערט עס זאָל דערהאַלטען ווערען דער דיספּאָזיציע-פאָנד פון 6 מיליאָן זל., וואָס איז נויטיג אויף קאַמף געגען שפּיאָנאַזש, דאַגעגען רעזיגנירט ער פון רעפּרעזענטאַנץ-פאָנד אין דער הויך פון 150 טויזענד זל.

די גאַנצע רעדע פון מיניסטער איז געהאַלטען געוואָרען אין זעהר אַ שאַרפען טאָן.

די באָהנען וועלען היי-יאָהר האָבען מיט 10 פראָצ. ווייניגער הכנסות

זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביים סיים

וואַרשא, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט, שבת איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע ביים סיים.

עס איז בעטראַכט געוואָרען דער בודזשעט פון באַהן-מיניסטעריום.

עס איז געפיהרט געוואָרען אַ הייסע דיסקוסיע.

לויט דעם רעפעראַט פון דעפּ. זשוסקאַ זעהט מען פאָר, אַז די הכנסות פון די באַהנען וועלען היי-יאָהר זיין קלענער מיט 10 פּראָצענט.

בעת דער דיסקוסיע איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז אין דער וואַרט-צייט זענען בעפרייט געוואָרען אַ סך באַהן-אַרבייטער, כדי צו פיהרען די אַגיטאַציע פון דעם איינסעל.

באַהן-מיניסטער קיהן האָט געענטפערט מיט אַ גרעסערער רעדע.

אַרום די וואַהלען צו דער אסיפת הנבחרים

ירושלים, 10 (יט"א טעלעגראַפיש) אין גאַנצען לאַנד האָט די אַ"י-טער ליסטע בעקומען 22.336 שטימען, דאָס מיינט אויס 46 פראָצ. אין 1925 האָבען זיי בעקומען 43 פּראָצ שטימען, רעוויזיאָניסטען — איבער 9.000 שטימען דאָס מאַכט אויס 20 פּראָצ. אין 1925 האָבען זיי בעקומען 7 פּראָצ. פון אַלע שטימען: מזרחי — 2.221, אַלגעמיינע ציוניסטען 1421 פרויען-ליסטע 1178 שט. לינקע פּועלי-ציון — 602, קאָמוניסטען 316 שטימען.

אין תל-אביב האָבען די לינקע פּועלי-ציון בעקומען 239 שטימען, די באַראָכאָוו גרופּע — 377, קאָמוניסטען — 189 שטימען.

לאָנדאָן, 10 (יט"א טעלעגראַפיש) די רעזולטאַטען פון די וואַהלען צו דער אסיפת הנבחרים האָבען דאָ געמאַכט אַ גרויסען רושם. די רעוויזיאָניסטען האָבען זיך נישט גערעכנט אויף אַזאַ ערפאָלג און האַלטען פאַר מעגליך, אַז זיי וועלען בעקומען דעם פאָרזיץ אין ועד לאומי. אינזש. ריסענבערג וועט אויך זיין אַמט שוין נישט צוריקקומען אויף די קאַנדידאַטור פון אינזש. אוסישקין איז נישט אַקטועל.

אין די אַ"י-טער-קרייזען האָט מען, ס'וועט ג"ו"ה"ל ווערען נישט קיין פאָרזיצער נאָר אַ פּרעזידיום.

Dr. N. HALTRECHT
ספּעצ. אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס קראַנק.
נעמט אָ פון 8 ביז 9 פריה
פון 12-3 נאָכמיטאָג און פון 8 ביז 9 אָוונט,
זונטאָג ביז 9 ביז 1 מיטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
פאַר אינבעמיטטעלטע
לעשניצע-פּרייזען.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151 78
צוריקגעקעהרט
הויט און וועגעריש קראַנקה. רענטגען און ליכט-אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אָוונט

Doktór KLINGER
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועגעריש
און האַר-קראַנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 9 ביז 11 און פון 5 ביז 8 אָוונט.
אין „לעטשניצע פּיעטריקאָווער 62" פון 1-2 נ"מ.

Dr. med. J. IMICH
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַל-אַרצט פאַר
נאָז, אויערן, האַלז און קעהל-קאָפּ-קראַנקהייטען
MONIUSZKI 1, tel. 209-97.
נעמט אָן פון 5 - 7 אָוו., זונטאָג און חגאות פון 1—2 נ"מ

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאַנא 36. טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, אַלע אַרטען אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען
נעמט אָן פון 9 – 2 נאָרמ. און פון 5 – 9 אָוונט
פאַר דאַמען בעזונדערע וואַרטע-צימער.

די שענסטע
פאָטאָגראַפישע אויפנאַהמען
און סאָלידע אויספיהרונג איז נור אין דעם ערשטקלאַסיגען
קונסט-פאָטאָגראַפישע אַטעליער
„PARISIEN"
אינה: ה. סראָקאַ, פראַנציסקאַנער 30
עס ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אַרבייטען, וויאַזוי אינפּערפעקט פאָטאָגראַפיעס, צ.ב. רעפּראָדוקציעס פון אַלטע בילדער, מאַשינען, אַרכיטעקטור פּלענער, פאַבריקס לאָקאַלע אינטעריערן און אויסערן-אויפנאַהמען, פעראיינס-גרופּען-בילדער, בילדער, באַנקעטען, אַרטיסטישע קאַרטען. אַמאַטאָרען פאַר-שטעלונגען א. ז. וו. אַלע אַרבייטען ווערען אויסגעפיהרט דורך מיר פערזענליך. ספּעציאַליסט פון פּאָרטרעטען. ווי אויך אַ גרויסער אויסוואַהל פון פערשידענע ראַהמען צו זעהר ביליגע פּרייזען.
צופאָהר מיט טראַמוואַי 1, 6, 14. מיט אַכטונג
Zakł. Fotogr. „PARISIEN"
wł: H. SROKA
Łódź, Franciszkańska 30.

הימאָרידען
אָפענע און צוגעמאַכטע, ווי אויך עקזעמעס און לישאַיעס היילט אויס אָהן אָפּעראַציע אַ זיכער מיטעל. צו בעקומען אין אַפּטייק-סקלאַד
J.Chanachowicz Łódź, Pomorska 23

השבת אבדה
אַזוי ווי מיין זוהן יחזקאל פרענקעל האָט געפונען 840 זל. אין Tow. Kredyt מאַך איך בעקאַנט, אַז דאָס געלד קען מען אָבנעהמען ביי מיר הלל פרענקעל, יוליוש-גאַס 1 געגען סמנים און בזאַנט קאָסטען.
689

טעגליך
די מאָדערנסטע
אויפ'ן יאָהר 1931
לערן איך אויס יעדען איינציגען, נישט אַכטענד אויף די פעהיגקייטען. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך אין מיין פּריוואַט-וואוינונג
64 ציגעל-גאַס 64
מיט אַכטונג טאַנץ-לעהרער
י. זאַלצמאַן

ראַטעוועט דאָס געזונד פאַר 15 גראָשען
פערלאַנגט פון 15/1 ביים ראַזירען ביים פריזיער
אַ פּערבלאַמבירטע אַנטיסעפּטישע מאַרעבכע
Higjena
איז געזונד
געזונד—איז אַן אוצר
וואָס ענטהאַלט אַ דעזינפעקטירטע פענדזעל, שוואָם, שיסעלע, ראַזיר-פּראָשעק און וואַטע
צו איינמאַליגען געברויך וועסטו בעקומען ביי יעדען פריזיער פאַר 15 גראָשען
רעקאָמענדירט דורך ד"ר ה. ראַשאָווסקי און לעבער ער פאַרקס - געזונדהייטס-אָפּטיילונג.
היט אייך פאַר הויט-קראַנקהייטען!

צושניידער-שולע פאַר יוד. שניידער-מייסטער
וויכטיגע בעקאַנטמאַכונג פאַר דאַמען- און הערען-שניידער אין לאָדז און אומגעגענד
ס'ווערט בעקאַנט געמאַכט פאַר די יודישע שניידער אין לאָדז, אַז פון 10-טען יאַנואַר 1931 ווערען אין לאָקאַל פון דער יודישער האַנדווערקער-צענטראַלע (זשעלאַזנא 10a)
געעפענט צושניידער-קורסן
פאַר הערען און דאַמען-שניידער דורך דעם בעוואוסטען צושניידער-לעהרער א. אורמאַן, וועלכער איז שוין לאַנג בעקאַנט אַלס גוטער און פּראַקטישער צושניידער-לעהרער.
דער סיסטעם, וועלכער וועט געלערנט ווערען דורך דעם לעהרער ה' אורמאַן איז זעהר ליכט צו ערלערנען פאַר יעדען שניידער און זעהר פּראַקטיש פאַר קאָנפעקציע-אַרבייט. ווי אויך פאַר בעשטעלטע שניידערי. דער דורכשניטליכער צושניידער-קורס וועט דויערן 6 וואָכען. פאַר צוגערייזטע שניידער וועט איינגעפיהרט אַ שנעל-קורס, וועלכער וועט דויערן נאָר 3 וואָכען. אויב איהר וועט צושניידער-מייסטער ווערען, איהר עקאָנאָמישע לאַגע פערבעסערען, טאָ קומט באַלד אין סעקרעטאַריאַט פון יודישען שניידער-צעך (פּיעטריקאָווער 20) זיך פערשרייבען צו די צושניידער-קורסען. ווער עס וועט זיך איינשרייבען אויף די קורסען ביז'ן 15-טען יאַנואַר, דער וועט צאָהלען בעדייטענד ביליגער. די לעקציעס קומען שוין פאָר זונטאָג דעם 11-טע יאַנואַר. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך פון 10—1 און פון 8—3 אָוונט אין דער האַנדווערקער צענטראַלע זשעלאַזנא 10a פערזענליך ביים לעהרער. און פון 8—11 אָוונט אין סעקרעטאַריאַט פון שניידער-צעך פּיעטריקאָווער 20.
מיט אַכטונג
צושניידער-לעהרער א. אורמאַן לאָדז, זשעלאַזנא 10a
(אין לאָקאַל פון דער יודישער-האַנדווערקער-צענטראַלע).

גראנדיעזער לאקאוט

אין דער ענגלישער טעקסטיל-אינדוסטריע

250 טויזענד ארבייטער ווערען געקינדיגט

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.) נעכטען איז אונטער'ן פאַ־זיץ פון פרעמיער מאקדאנאלד פאר־געקומען א זיצונג פון אינדוסטריעלער אין בערג־ארבייטער פון דרום-אויעלס, עס איז געקומען צו א פארשטענדיגונג כּפוח רעדוצירען די ארבייטס־צייט ביז 7 און האלבע שעה און דערביי זאָלען די לוינען נישט רעדוצירט ווערען.

דאַגעגען אין דער ענגלישער טעקסטיל-אינ־דוסטריע דראהט דער אויסבּרוך פון א ריעזען־א פאַלגען קאנפליקט, ווייל די פאבריקאנטען האבען בדעה צו קינדיגען 250 טויזענד ארבייטער.

לאנדאן. 10 (ספ. טעל.) אויף דער עק־זעקוטיוו זיצונג פון די פראפעסיאָנעלע פעראיינען פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע איז אָנגענומען גע־ווארען א בעשלוס, וואס לויט וועלכען די לאקאלע פעראיינען אפצושטעלען די ארבייט ד. 17 טען יאנואר. ווען דערצו זאָל קומען, וועלען העכער 200 טויזענד ארבייטער ארויס אין שטרייק.

סעמי דזשאנסאן אין מאסקווע

מאסקווע, 10 (ספ. טעל.) די בעקאנטע לופטפליהערין סעמי דזשאנסאן איז מיט דער באהן אנגעקומען קיין מאסקווע.

מ'האָט איהר געמאכט א פייערליכען קבלת פנים.

עס איז מיט איהר אפגעהאלטען געווארען א ספעציעלע קאנפערענץ, אין דער אסיסטענץ פון לופט-פליהערײ-ספעציאל סטאַן.

נאך דער קאנפערענץ האט זי בעשלאָסען איהר געפלאנטע רייזע קיין כינע אדורכצומאכען אין יולי אדער אין אויגוסט.

15 מיליאן ארבייטסלאזע אין אייראפא

גענף, 10 (ספ. טעל.) לויט די לעצטע אויסרעכענונג פון ארבייטס-ביורא זענען אין אייראפא פאראן העכער 15 מיליאן ארבייטסלאזע ארבייטער.

בלויז אין דייטשלאנד זענען דאָ 4 מיט א האלבען מיליאן ארבייטסלאזע. אין פוילען — 303 000.

פייערליכער קבלת פנים

פאר דעפ. ליבערמאן אין פשעמישל

„האנדעלסקי" טיילט מיט, אז דעפוטאט ליבער־מאן, וועלכער איז די טעג צום ערשטען מאל נאך זיין בעפרייאונג פון דער בריסקער תפיסה, געקומען אין זיין היימשטאט פשעמישל, איז דאָרט אויפ־גענומען געווארען אויף א העכסטען פייערליכען אופן, ביי דער באהן האבען אויף איהם געווארט טויזענטער מענשען, פארשטעהער פון די ארבייטער, אינטעליגענץ און בירגערטום און אן ארקעסטער מיט רויטע פעהנער.

ווען ליבערמאן איז ארויס פון וואגאן, האט איהם דער עולם א כאפ געטון אויף די הענד און אריינגעטראגען אין קאטש, וואס האט אויף איהם געווארט, ווען די קאטש האט געוואלט ריהרען פון ארט, האט דער המון אויסגעשפאנט די פערד, און מען האט דעם דעפוטאט אזוי־אנאר אפגעפיהרט ביז צו זיין וואוינונג. טויזענטער מענשען מיט פעה־נער ביי אונאויפהערליכען געזאנג און אויסגעשרייען האבען דעם גאסט בעגלייט ביז צו זיין וואוינונג צו.

ליבערמאן איז געווען שטארק גערייהרט פון דעם קבלת פנים, און האט נאר ארויסגערעדט די ווערטער: „דער אמת און די גערעכטיגקייט מוזען זיגען".

שרעקליכע קאטאסטראפע אויף א טייך

אויטא מיט 9 פאסאזשירען אריין אין אייז-וואסער

רעוואל, 10. (ספ. טעל.) אין דארפאט אויף דעם טייך עמבאך איז פארגעקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע. ביינאכט איז איבער דעם טייך גע־פאהרען אן אויטאמאביל מיט ניין פאסאזשירען, דאס אייז האט זיך איינגעבראכען און דער אויטא איז אריין אין וואסער. אין משך פון דער נאכט איז דאס וואסער איבער דעם אויטא פארפרוירען געווארען און דאס אייז איז בעדעקט געווארען מיט שניי. ערשט דעם צווייטען טאג איז מען געקומען אויף די שפורען פון דעם אויטא. מען האט דורכגעהאקט דאס אייז און צוגעקומען צום אויטא, פון וועלכען מען האט ארויסגענומען פיר טויטע, די איבריגע פינף פאסאזשירען זענען אוועקגעקומען אהן יעדער שפור.

זיצונג פון דער אדמיניסטראציע־קאמיסיע ביים סענאט

ווארשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער אדמיניסטראציע-קאמיסיע ביים סענאט.

סיי די רעכטע, סיי די לינקע סענאטארען האבען זיך אפגעזאגט אריינצוגעהן אין פרעזידיום פון דער קאמיסיע.

אויף דער טאג־ארדנונג איז געשטאנען די פראגע, ווען אויסקלייבען א רעפערענט וועגען דער פאציפיקאציע-פראגע פון מזרח-גאליציען.

די אוקראינער סענאטארען האבען פארגע־לייגט או סענ. יבען אלס רעפערענט אן אוקראינער. אבער זייער פארשלאג איז אפגעווארפען געווארען, און מ'האט אויסגעוועהלט אלס רעפערענט דעם סענ. ראָלשא, שטאט-פרעזידענט פון קראקא.

קלעצקער ראש-ישיבה געשטארבען אין ניו-יארק

ניו-יארק 10 (יט"א טעלעגראפיש) אין עלטער פון 48 יאהר איז דא געשטארבען דער קלעצקער ראש ישיבה הרב דוד קרייזער, וועלכער איז געקו־מען קיין אמעריקא צו זאמלען געלט פאר דער ישיבה.

א נייער ביל וועגען עמיגראציע־בעגרענצונגען אין אמעריקא

ניו-יארק, 10 (יט"א טעלעגראפיש) דאס אימיגראציע מיניסטעריום האט אריינגעטראגען אין סענאט א נייעם ביל. לויט זיינע אויסרעכנונגען זע־נען איצט פאראן אין אמעריקא 400 000 פרעמדע וועלכע זענען אריינגעקומען אינלעגאל. 100.000 פון זיי דארפען ארויסגעשיקט ווערען.

דער נייער ביל זעהט פאראויס, אז די עמי־גראציע זאל בעגרענצט ווערען ביז 10 פראצענט פון דער ביזאיצטיגער.

דער קריזיס אין אמעריקא האט דערגרייכט דעם העכסטען פונקט

ניו-יארק, 10. (ספ. טעל.) אויף דעם יובילעי-באנקעט פון די אמעריקאנישע האנדעלס־קאמעריע איז ארויסגעטראטען מיט א רעדע דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען היבער, וועלכער האט אין זיין רעדע אנגעוויזען, אז לויט אלע סמנים האט דער קריזיס אין אמעריקא שוין דערגרייכט זיין העכסטען פונקט און דאס לאנד געפינט זיך איצט אין בעסטען וועג צוריקצוקומען צו דער נארמאלער ענטוויקלונג פון דער ווירטשאפט.

סעקרעטאר פון לאיד דזשארדזש'ן — אין קאטאוויץ

קאטאוויץ. 10 (טעלעפאניש) דער סעק־רעטאר פון לאיד דזשארדזש'ן איז געקומען קיין קאטאוויץ, כדי צו בעקענען זיך מיט דער לאגע פון די דייטשען אין אויבערשלעזיען.

מען איז זיך משער, אז זיין קומען קיין קא־טאוויץ האט א שייכות מיט דער בעפארשטעהענדער סעסיע פון פעלקער-בונד.

פאר דלות זיך געהאנגען א 60-יאהריגער יוד

ווארשא, 10 (טעלעפאניש) ניסן פינסקי, 60 יאהר אלט (כלאדנע 4) אן אמאָליגער גרויסער גביר האט לעצטענס געליטען שרעקליכע נויט, כדי ווי עס איז אדורכצוקומען האט ער געהאנדעלט מיט פאפיראָסען.

נעכטען האט ער זיך אויפגעהאנגען. מ'האט איהם געפונען א טויטען.

אנטי-שחיטה-געזעץ אין דער פריי-שטאט ברעמען

בערלין. (י. ט. א.) אין דער פריי-שטאט ברעמען זאל איינגעפיהרט ווערען א שחיטה-פארבאָט. א ספעציעלע קאמיסיע מיט דעם פארשטעהער פון אלע פארטייען איז בעמיטער לאנד־טאג האט אנגענומען דעם פראיעקט פון שחיטה פארבאט. פאר'ן פארבאט זענען אין לאנדטאג די סאציאל דעמאקראטען, דייטש-נאציאנאלע און נאצי־יאנאל-סאציאליסטען (היטלעריסטען), וועלכע האבען צוזאמען אן איבערוויגענדע מעהרהייט.

לארד מעלטשעט-גאס אין חיפה

ירושלים (יט"א) דער פארשטעהער פון לארד מעלטשעט'ס גיטער אין א"י ה' הלל ווייצמאן איז ארויסגערופען געווארען קיין לאנדאן, כדי אפ־צונעמען אינסטרוקציעס וועגען דער ווייטערדיגער פיהרונג פון לארד מעלטשעט'ס א"י-אייגענטום.

אין הדר-הכרמל, די יודישע פארשטאט פון חיפה, איז א גאס אנגערופען געווארען אויפ'ן נאָמען פון פערשטארבענעם לארד מעלטשעט.

בעריכטיגונג

ווארשא (יט"א) אין די צייטונגען פון 6.טען ה. ח. איז פעראפענטליכט געווארען אין א יט"א־דעפעשע פון בערלין א געשפרעך מיט א פיהרענדער דייטשער פערזענליכקייט וועגען דער מעגליכקייט פון אריינטריט פון די היטלעריסטען אין דער דייטשער רעגירונג. די דאזיגע דעפעשע איז על־פי טעות תדאטירט געווארען פון בערלין אנשטאט פון לאנדאן, וואו דער געשפרעך איז פארגעקומען. ווי יט"א דערוויסט זיך, ווערט אין די בערלינער פאר־ליטישע קרייזען די לאגע פערצווייפלט אויף אן אנדער אופן. אויך די דייטשע רעגירונגס-פאליטיק ווערט אנדערש אויפגעפאסט.

Dr med
I. Wajnberg
Cegielniana 47, tel. 126-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין דערהיים פון 3–5.

Lekarz-dentysta
Stanisław Gelberg
זאוואדזקא 14. טעל. 108-33
נעמט אן פון 10–2 נאכמ. און פון 4–7 אוונט

APOLLO
היינט פרעמיערע !!!
2 גרויסע פילמען 2
— I —
אין גלאנץ פון הינקיעטען
(Kniaginiuszka)
ערגטישע סאלאן-דראמע. געשאפען אויפ'ן גרונד פון רוסישער לעבען
אין די הויפט ראָלען:
ESTHER RALSTON, NEIL HAMILTON.
— II —
„רייזע פון אייראפע"
פילם פון אוננפויעהנליכע פאסירונגען, געלעכטער, הומאר און פרעהליכקייט
אין די הויפט ראָלען:
Liljana Harvey, IGO SYM
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 ביטאג
סימפאנישער ארקעסטער אונטער דירעקציע
פון ה' א. הייזער

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז מיין פערפומעריע אויף זאוואדזקא 11 איז איבערגעטראגען געווארען אויף
5 זאוואדזקא 5
אונטער דער לייטונג פון ה' י. דרוקער
געדענקט, אז דאס איז די איינציגע גרעסטע פערפומעריע
וועלכער וועט זיך בעמיהען צופרידענצושטעלען די געעהרטע קונדשאפט מיט דעם רייכסטען אויסוואהל פון דער נייעסטער
קאסמעטיק צו די צוגענגליכסטע פרייזען
און איך פערהאף, אז די געעהרטע קונדשאפט וועט אויך ווייטער מיר שענקען זייער צוטרוי, און צייכען
מיט אכטונג
Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92

לאדז, 11 יאנואר 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 11 יאנואר 1931

א נייער סטאטיסטישער פרוב

דער עקאנאמישער קאמיטעט ביים מיניסטאר־ראט האט אויף זיין לעצטער זיצונג געדארפט אננעהמען וויכטיגע בעשלוסען וועגען רעדוצירען די פרייזען פון אינדוסטריעלע אויסארבייטונגען. אויף דעם אופן וויל די רעגירונג פערמאכען די „שער" ד. ה. די נישט פראפארציאנעלע דיפערענץ צווישען די פרייזען פון אינדוסטריעלע און לאנד־ווירטשאפטליכע אויסארבייטונגען, און פערגרעסע־רען די קויפסקראפט פון די דארפישע איינוואוינער. וועגען די אופנים, דורך וועלכע די רעגירונג האט בדעה אדורכצופיהרען די דאזיגע רעדוקציע, איז אפיציעל דערווייל נאך גארנישט בעוואוסט, אבער די אויפקלערונגען, וועלכע עס גיט די רעגירונגס־פרעסע, לאזען זיך משער זיין, אין וואסער ריכטונג די אקציע פון דער רעגירונג וועט געהען.

לאגיש וואלט געווען, ווען די אקציע וואלט אנגעווענדעט געווארען ביים סאמע מקור, ד. ה. לגבי דער אינדוסטריע, וועלכע ארבייט אויס די דאזיגע סחורות. עס איז אבער מעהר ווי צווייפעל־האפט, צי די רעגירונג וועט געהען אין דער ריכטונג. א פאקט איז, אז די גאנצע פאליטיק פון די ביז איצטיגע רעגירונגען איז געגאנגען גיכער אין דער ריכטונג פון פאווארייזירען די הויכע פרייזען פון דער אינדוסטריע, און אלס בעווייז דערצו קאן דינען דער פאקט, וואס עס זענען איינגעשטעלט געווארען אזעלכע הויכע צאל־טאריפען, און דערביי האט די אינדוסטריע יעדעסמאל תיכף אויף פונקט אזוי פיל געהעכערט די פרייזען פון איהרע ארטיקלען. א בעווייז איז אויך די פאווארייזירענדע שטעלונג פון דער רעגירונג לגבי די אינדוסטריעלע קארטעלען, וועלכע פערשטעהען זייער ראלע אין סטאביליזירען די פרייזען אזוי געניי און פיהרען זי אויס אזוי פינקטליך, אז אין משך פון א יאהר צייט ווייזען די קארטעליזירטע ארטיקלען נישט ארויס קיין שום טענדענץ צו פאלען, נישט קוקענדיג אויף דעם קאלאסאלען קריזיס, נאר גראד פערקעהרט, זיי שטייגען נאך.

עס איז קיין ספק נישט, אז די גאנצע אקציע פון דער רעגירונג וועט זיך קאנצענטרירען אויף דעם האנ־דעל, ווייל דאס איז דער שיכט, וועלכער געניסט צום ווענינסטען פון דער סימפאטיע מצד דער רע־גירונג און דער געזעלשאפט און אויף דעם שיכט איז צום בעקוועמסטען צו מאכען אלערליי עקספערי־מענטען. אמת, עס זעהט אויס ווי אן אבסורד און גיכער ווי א איראניע, ווען מען קומט צום האנדעל אנשטאט מיט די צוגעזאגט שטייער־הנחות, מיט דער פאדערונג צו רעדוצירען די פרייזען, פער־שטעהט זיך אונטער א שטראף־ריגאר, ווייל אהן שטראפען ווערט ביי אונז נישט דורכגעפיהרט קיין שום עקאנאמישע אקציע און נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס די צאהל פראטעסטירטע וועקסלען און ליקווידירטע אונטערנעהמונגען בעווייזען, אז דער האנדעל ביי אונז געפינט זיך אין א קאטאסטרא־פאלער לאגע.

די פערהעלטנישמעסיג נישט ווייטע פערגאנגענ־הייט און דער קאמף מיט ליכווע זענען א געגוגענ־דער בעווייז, אז אזעלכע טיפע און קאמפליצירטע פראבלעמען קאן מען נישט לעזען אויף אן אדמי־ניסטראטיווען אופן און אז מעטאדען, וועלכע זענען גוט אין קאשארען, מוזען נישט דוקא זיין צוגע־פאסט אויך פאר דעם ווירטשאפטליכען לעבען פון א דרייסיג מיליאניגער מלוכה. א חוץ רוסלאנד, וועלכע קאן דאך נישט דינען אלס ביישפיל פאר א קאפיטאליסטישער מלוכה, זענען אזעלכע פרובען געמאכט געווארען אין דייטשלאנד און אין איטאל־יען, אבער דערווייל קאן מען נאך נישט זאגען קיין שום פאזיטיווען וועגען די רעזולטאטען פון די דאזיגע פראבעס.

מען דארף דעריבער ווארענען פאר דעם נייעם סטאטיסטישען עקספערימענט, ווייל עס איז א גרוי־סער ספק, צי ער וועט געבען די מינדעסטע פאזי־טיווע פאלגען, דערפאר אבער וועט ער דעם האנדעל געבען א קלאפ, פון וועלכען ער וועט שוין ענטגיל־טיג נישט קאנען אויפשטעהען.

נ. ד.

—=:O:=—

יודען דארפען ווערען... היטלעריסטען

בערלין (יט״א) די צייטשריפט „דער נאצי־יאנאל־דויטשע יודע" (רעדאגירט דורך מאקס נוי־מאן) איז ארויסגעטרעטען מיט דעם אריגינעלען פראיאקט, אז יודען זאלען צושטעהן צו דער... היטלער־פארטיי. די צייטונג ערקלערט: „צי דארפען יודען ווערען מיטגלידער פון דער נאציאנאל־סאצי־יאליסטישער פארטיי? זיכער. יעדער יודישער פאט־ריאט מוז שטיצען יעטוועדע פארטיי, וואס דינט דייטשלאנד, זאגאר אויב די פארטיי איז אנטיסעמי־טיש. דעריבער מוזען מיר מסכים זיין מיט אדאלף היטלער'ס פאשיסטישען פראגראם, ווייל דער דאזי־גער פראגראם לעזט דאס דייטשע פראבלעם. אויך מיר, יודען, זענע [ד]אך דייטשען ו'

„בריסק" איז געבוירען געווארען נישט פאר 4 יאהר,

נאר האט זיין מקור אין דער געשיכטע פון יאהר הונדערטער

אלעקסאנדער שוויענטאכאווסקי וועגען בריסק

אין פריטאגדיגען „ראבאטניק" איז געווען אפגעדרוקט דער דריטער און לעצטער ארטיקעל פון אלעקסאנדער שוויענטאכאווסקי וועגען דעם „מקור פון בריסק". מ'דארף מודה זיין: דער נעסטאר פון דער פוילישער ליטעראטור, דער שרייבער, וועלכען מען האט אמאל גערופען דער „אפאסטאל פון אמת", שוינט נישט די פוילישע געזעלשאפט, נישט אין דער פערגאנגענהייט, נישט אין דער געגענ־ווארט, ווי א כירורג, שניידט ער מיט זיין שארפען מעסער די פסיכישע וואונדען פון דער פוילישער נשמה. שוויענטאכאווסקי שרייבט:

„די לאנגע און דערדריקענדע קנעכטשאפט האט אויסגעבערענט אין אונז א סך איינבילדונגען, געוואוינהייטען און געפיהלען, וואס זענען געווען פערבונדען מיט דעם וואהנזיניגען ליבערום וועטא און זי האט אבער נישט בעוויזען אויסצוראטען ביי אונז אונזער ווארכאלסקע נאטור. מיר זענען אין די העכערע שיכטען פון דער געזעלשאפט געבליבען די שליאכטע און ווען זי איז אין א בעדייטענדער מאס אויסגעשטארבען, זענען געבליבען אין איהרע געמישטע טיילען און אפילו אין די פאלקסלעמענ־טען, וועלכע זענען אויפגעהויבען געווארען אויף א העכערע מדרגה, מלוכה־צושטעריש ווארצלען, אונזערע בעגריפען, נייגונגען, מנהגים, קונכט, ליטע־ראטור, מיט איין ווארט, די גאנצע קולטור אונזערע, אפילו אין איהרע כלומרשט דעמאקראטישע אויס־דרוקען, איז א פאנסקע. אונזער פויער, אדער קליינבירגער ווען ער דערגרייכט א העכערע שטופע פון וואוילשטאנד, ווערט ער א קאפיע אדער א קאריקאטור פון א שלאכטשיץ.

צו די דאזיגע ווארכאלסקע ווארצלען איז נאך צוגעקומען דער דעמאראליזירענדער איינפלוס פון דער קנעכטשאפט: דאס איינגעוואוינען זיך מיט דער טיראניע, גוואלדטאט און אונרעכט, דאס פערלירען פון דער בעדערפניש און רעכטמעסיג־קייט, דאס נישט מעסטען עפענטליכע האנדלונגען דורך זייער אנגענומענעם ווערט, די שרעק פאר קראפט, ווען מיר נעהמען היינט אן גלייכגילטיג אדער מיט א שוואכען כעס פאלען פון ווילדען ווילקיר, און מיר זעהען, ווי עס ווערט פערווירקליכט דאס שפריכווארט „אז מ'דארף האבען דעם גנב, שניידט מען איהם אראפ פון דער תליה". ווען מיר הערען די בעליידיגונג, וואס רופט אונז אן „א פאלק פון אידיאטען" און אונזער סיים — א זאמ־לונג פון ליידאקעס און ווען דאס אלץ רעגט אונז נישט אן צו עפעס א שטארקער רעאקציע, — דאן דערמאנען זיך אונז די ווערטער פון רעפניק, וועל־כער האט בערוהיגט דעם קעניג, ווען יענער איז געווען בעאונרוהיגט מכוח דער עפענטליכער מיי־נונג נאכ'ן ארויספיהרען די דעפוטאטען: „בעאונ־רוהיגט אייך נישט, מאיעסטעט, איין זאמאיסקי וועט צולעגען דעם שטעמפעל, און די איבריגע פאלאקען וועט מען בעצוואונגען מיט מורא. אדער די בעהויפ־טונג פון וואלקאנסקי', אז וועלענדיג רעגירען איי־בער די פאלאקען, דארף מען זיי אנשרעקען, אדער דער בריף פון ניקאלאי 1. וועלכער טיילט מיט פאסקעוויטש'ן מיט איראניע, „ווי די פאלאקען האבען געטיטשעט, ווען איך האב צו זיי גערעדט".

היינט פייפט איבער אונז דער „פאטעק" פונקט אזוי ווי מיט 150 יאהר צוריק און אפילו מיט א צוגאב פון „צוברעכען די ביינער". די היינטי־גע וואהל־מיסטריווס', די מיטינג־צושטערער, די אנפאלען פון באיובקעס, דאס צוואנגס וואהלען פון אנגעוויזענע [...] אינגאנצען דעם אמאליגען מיט'ן צוגאב פון פערפאלגונגען פאר די ווידערשפעניגע, מיט פערלירען דאס פערמעגען אדער אמט און תמיד מיט דער דראהונג צו אונטער־שטיצען דעם בעפעהל דורך מיליטער, וועגען דעם, אז פרייסען האט נאך פאר דער צוטיילונג פון פוי־לען צוגעכאפט שטיקער לאנד, וועגען פערכאפען מענער און מיידלעך איז מען געוואויר געווארען שפעט און מע זהאט אויפגענומען די דאזיגע פער־ברעכענס, ווי אונפערמיידליכע קאטאסטראפעס, ווי שרפות, פערפלייצונגען אדער עפידעמיעס; פונקט אזוי ווערען מיר איצט געוואויר וועגען פערשידע־נערליי גוואלדטאטען, מיר ווערען אויף א קורצע ווייל אויפגעוועקט פון א לארעם און ווערען צוריק איינגעשלאפען, מאכענדיג שלום מיט די געשעהנע פאקטען".

אין סוף פון ארטיקעל שרייבט שוויענטאכאוו־סקי:

„בריסק, וואס איז אונזער חרפה, אונזער גרויסע שאנדע פאר די קולטורעלע פעלקער, איז נישט גע־בוירען געווארען פאר 4 יאהר צוריק און איז נישט רייף געווארען אין פערגאנגענעם יאהר, נאר איז אלט לכל הפחות צוויי הונדערט יאהר, דאס איז א פיל מעהר טויעריגער פאקט, ווי די בולסטע גע־וואלדטאטען און אונגעזעצליכקייטען פון איינצעלנע פערזאנען, אבער מ'דארף דאס אנערקענען און וועגען דעם נישט פערגעסען.

דער פויבסט געגען דער מאדערנע פרוי

פערארורטיילט די פיזיאלאגישע און סאציאלע עמאנסיפאציע פון די פרויען

אין ארגאן פון וואטיקאן „אסערוואטארע ראמאנא" איז פערעפענטליכט געווארען די לאנג ער־ווארטעטע ענציקליקע פון פויבסט וועגען דער קריסטליכער הייראט. די ענציקליקע, וועלכע איז זעהר גרויס (ווי האלט ביז 16000 ווערטער), האט ארויסגערופען א קאלאסאלע סענסאציע. דער פויבסט ווענדט זיך אין זעהר א שארפער פארם געגען דער טעאריע פון רעגולירען די געבורטען לויט דעם ווילען און איינזעהען פון די עלטערען; טרעט ארויס געגען דעם רעכט פון דער מעדיצין איינצונעהמען פערהיטונגס־מיטלען געגען געבורטס, אפילו אין פאל, ווען מען האט צו טון מיט אונגאטירלעכער ארבשאפט ליכקייט. יעדע מיטלען, וואס ווערען אנגענומען גע־גען לעבען, וואס האט זיך שוין אנגעהויבען און אויך אלע מיטלען געגען בעפרוכפונג זענען איי סתירה צום געבאט פון גאט און פון דעם געזעץ פון דער נאטור. דער פויבסט אפעלירט צו די דאקטוירים, גלחים און צו די רעגירונגען, זיי זאלען ארויסטרעטען געגען דער מאטעריאליסטישער אויפפאסונג פון די דאזיגע פראבלעמען.

די ענציקליקע פערארורטיילט ווייטער פאלי־גאמיע (זילוויבערשאפט) און פאליאנדריע (פיל־מענערשאפט), ווי אויך די געשלעכטליכע בעציהונ־גען אויסער דער הייראט, און טרעט בכלל ארויס געגען דער מאדערנער אויפלעזונג פון די הייראטס־באנדען. דער פויבסט ווייזט אן אויף די געפאהרען פון גט'ען נישט נאר פאר דער פאמיליע, נאר אויך פאר דער מלוכה און פאר דער געזעלשאפט.

די ענציקליקע פערנעהמט זיך ווייטער מיט די פליכטען פון פערהייראטע פרויען און פערארורטיילט אין שארפע ווערטער די מאדערנע פארמען פון פרויען־עמאנציפאציע. זי אונטערשיידעט א פיזיא־לאגישע, עקאנאמישע און סאציאלע עמאנסיפאציע.

די ענציקליקע פערארורטיילט ווייטער פאלי־אין דעם, וואס ד יפרויען ווילען אויסמיידען די פליכטען, וואס זענען ארויפגעלעגט געווארען אויף זיי דורך דער נאטור. אין דער עקאנאמישער עמאנ־סיפאציע זעהט דער פויבסט די שטרעבונג פון דער מאדערנער פרוי זיך צו בעפרייען פון די זארגען פאר דעם הויז און פאמיליע און צו בעקומען וואס מעהר פערזענליכע פרייהייט כדי זי אויסצונוצען פאר די אייגענע פערגעניגענס. אין דער סאציאלער עמאנסיפאציע שטרעבט די פרוי צו פערנעהמען א וואס מעהר זעלבסטשטענדיגע שטעלונג און זיך אריינמישען אין די פאליטישע שטרייטען פון די מענער. אויך דאס איז לויט דער מיינונג פון פויבסט א פאלשער און נעגאטיווער וועג.

ביים ארומרעדען די מיטלען ווי אזוי צו קעמפען א געגען דער ענטארטונג פון דער היינטיגער פאמיליע שטעלט זיך די ענציקליקע אפ אויף דער ראלע פון די ווירטשאפטליכע פאקטארען אין די אנגעוויזענע ערשיינונגען.

יודישע ארבייטער אין מאסקווע

לעזען און רעדען בלויז רוסיש

אנאנקעטע פון „עמעס" צווישען 18 טויזענד יודישע ארבייטער

מאסקווע (יט״א) דער „עמעס" האט דורכ־געפיהרט אנאנקעטע, וועלכע בעווייזט, אז יודיש ווערט כסדר אלץ מעהר ארויסגעשטופט פון לעבען דורך דער רוסישער שפראך און אז די צוקונפט פון יודיש אין ראטען־פערבאנד זעהט דעריבער אויס צו זיין א גאנץ אונזיכערע. די אנקעטע האט פעסט־געשטעלט, אז יודישע ארבייטער לעזען כמעט אויס־שליסליך רוסיש. עס האנדעלט זיך וועגען די אינ־טעליגענטע און פארטגעשריטענע ארבייטער, וועל־כע זענען בעקאנט מיט שעהנער ליטעראטור, סאצי־יאלע און עקאנאמישע פראגען, קונסט א. א. וו. די אנקעטע האט ארומגענומען 18,000 יודישע אר־בייטער, דאס רוב אזעלכע, וואס האבען פו[ן] זייערע היימען אין די פראווינץ־שטעט און זיך בע־זעצט אין מאסקווע.

דער „עמעס" שטעלט פעסט, אז דער זעלבער גורל, וואס ט'עפט יודיש, מיידט אויך נישט אויס אלע מינדערהייטען־שפראכען. אין מאסקווע זענען דא ביבליאטעקען אין אלע מינדערהייטען־שפראכען. אבער אלע ביבליאטעקען וועגעטירען און ווען נישט די סובסידיעס אין די פערשידענע פארמען, וואלטען זיי זיך זיכער נישט געקענט אויסהאלטען און וואל־טען שוין לאנג געשלאסען געווארען. אט די אלע ביבליאטעקען זענען פאקטיש בלויז מוזעען פאר די מינדערהייטס־שפראכען, פון וועלכע עס גע־ניסען נישט די ברייטע מאסען. פאלאקען, [...]ען, יודען, אוקראינער, גרוזינער, ווייסרוסען אין מאס־קווע — אלע אסימילירען זיך, לעזען און רעדען רוסיש און פערשטויסען זייערע מינדערהייטען־שפראכען.

ארעסטען פון ציוניסטען אין סאוויעט־רוסלאנד

ירושלים (יט״א) די בעזעלשאפט „מגן" (הילף פאר די רוסישע ציוניסטען) האט בעקומען א בעריכט פון רוסלאנד, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז די לעצטע עטליכע חדשים האט זיך אין סאוויעט־רוסלאנד אנגעהויבען א נייע כוואליע פון פאליטישע ארעסטען. צווישען די ארעסטירטע גע־פינען זיך אויך פיל ציוניסטען. די ג. פ. או. טוט אלץ, כדי וואס לענגער צו האלטען די ארעסטירטע אין די געפענגנישען. עס ווערען געגען זיי פרע־פארירט אלץ נייע בעשולדיגונגען. יעדען פון די ארעסטירטע דראהט אזוי ארום לאנג־יעהריגע תפיסה און פערשיקונג.

לעצטענס זענען דריי פרויען־ציוניסטינס פער־שיקט געווארען קיין צענטראל־סיביר. אין דער געגענד טאראכענסק, איינע פון די ערגסטע פער־שיקונגס־פלעצער. די נעמען פון די פרויען זענען נאך נישט בעקאנט. מען ווייס בלויז, אז זיי זענען מיטגלידערינס פון דער אונלעגאלער החלוץ־ארגא־ניזאציע. איינע פון די חלוצות האט בעקומען א רייזע־ערלויבניש קיין א״י. דער פאספארט־אמט האט איהר אבער מיטגעטיילט, אז קיין א״י וועט מען איהר נישט לאזען פאהרען, ווייל „דארט שטארבען מענשען פון הונגער".

אקציע פון דער ענגלישער הילפס־פעדעראציע

לטובת די רוסישע יודען

לאנדאן (יט״א) די לאנדאנער יודישע הילפס פעדעראציע האט איינשטימיג מיט'ן אבמאך, וואס איז זיינער צייט געשלאסען געווארען צווישען דער פעדעראציע און דער סאוויעט־רעגירונג, געשאפען די ערשטע סומע פון 5000 פונט לטובת די יודישע דעקלאסירטע מאסען אין רוסלאנד. אין הסכם מיט'ן אבמאך דארף די סאוויעטען־רעגירונג געבען 2 און א האלב פונט אויף יעדער פונט פון דער פעדעראציע די אלגעמיינע סומע פון 17,500 פונט וועט צוטיילט ווערען לויט'ן איינזעהען פון דער פעדעראציע און דורך איהרע פארשטעהער אין סאוויעטען־רוסלאנד. די פעדעראציע איז איצט צוגעטרעטען זאמלען די צווייטע 5000 פונט צו דעם זעלבען צוועק. די צווייטע 17,500 פונט וועלען צוטיילט ווערען אין אוקראינע.

דער ריכטיגער אומבעקאַנטער סאָלדאַט

(עפּיזאָד פון דער מלחמה ביי ווערדון)

אין די לענדער, וועלכע האָבן געפיהרט די מלחמה, האָט מען אויפגעשטעלט דענקמעלער דעם „אומבעקאַנטען סאָלדאַט“, מען פראַוועט נאַציאָנאַליסטישע יום־טובים ביי די דענקמעלער.

אין די ערשטע פאָר יאָהרען נאָך דער מלחמה האָבן די שפּעקולאַנטען געקיצעלט דעם נאַציאָנאַלען שטאָלץ און איהם געחנפ׳ט. אָבער וואָס ווייטער פון דער מלחמה, אַלץ קעלטער ווערט מען צו די „העלדען“ און צו די שפּעקולאַנטען מיט די בלומען און מיט די רעדעס.

דער פראַנצויזישער אינזש. מייאס, וועלכער האָט געדינט אַלס קאַפּיטאַן אין דער פראַנצויזישער אַרמעע בעת דער מלחמה, האָט מיר דערצעהלט פאָלגענדען שוידערליכען עפּיזאָד, וואָס איך האָב פערצייכענט אין מיין נאָטיץ־בוך.

— עס איז געווען בשעת ד. יגרויסע שלאַכטען אונטער ווערדון.....

פערהאַן זאַכען אין לעבען, איבער וועלכע מען קען נישט אַריבערשפּריגען. אַזאַ מין ענין איז פאַר מיר דער ענין ווערדון. אומעטום און שטענדיג איז מלחמה אַ שרעקליכע זאַך, בעזונדערס שרעקליך איז געווען די לעצטע, נאָר ווערדון..

ביי דער פעסטונג ווערדון איז פאָרגעקומען אַזאַ שוידערהאַפטער שפּעקטאַקעל, וואָס מ׳קען זעהן נאָר אין די מאָדערנע שלאַכט־הייזער, וואו די בהמה לויפט דורך די מעסערס און ווערט לעבעדיגערהייט אָפּגעשונדען.

— ביי ווערדון האָט מען קיין געפאַנגענע פּרינציפּיעל נישט גענומען...

עס איז אַזאַ אַכזריות. וואָס האָט זיינס גלייכען נישט אַפילו אין דער מלחמה־פּראַקטיק...

די דייטשען זענען שטענדיג געקראָכען אין פייער אריין, גלייך מ׳וואָלט זיי אַקעגענגעאַנגען מיט לעקעך. נאָר דאָס מאָל, דאָס מאָל איז עס פשוט דערגאַנגען ביז צו שגעון. מען איז געגאַנגען ווי צום טאַנץ, ווי זיך צו בעפרייען פונ׳ם לעבען, דאָס איז געוואָרען אַנ׳איבעריגע משא. אַ נישט־דערטרעגליכע.

טעג און נעכט האָט עס געדויערט... די דייטשען זענען געגאַנגען אויף דער עקידה, און די פראַנצויזישע שרעקליכע פעסטונג ־ אַרטילעריע, וועלכע איז שוין צו יענער צייט געווען פיל ־ פּאַן שטאַרקער ווי די דייטשע, האָט זיי אָפּגעווישט ווי פליגען, אַ ים מיט פייער האָט זיי אויפגענומען, איינגעשלונגען און אויסגעשפּיגען שטיקלעך...

איינמאָל אין אַ פאַרטאָג איז עס געווען. איז געוואָרען פלוצים הייס אַרום אונז, אַ ריזען־פייער האָט זיך אויף אונז געלאָזט, שוין לאַנג האָבן די דייטשען אַזאַ אַרטילעריע־פייער נישט געשיקט.

עס איז געוואָרען קלאָר, אַז דעם סעקטאָר האָבן זיי די גאַנצע צייט געשוינט, כדי איהם אָפּצושוואַכען. נאָך דעם ערשטען פייער האָט אָנגעהויבען געהן זייער אינפאַנטעריע, נאָר ווי מילאָן, מיר האָבן זיי, פערשטעהט זיך, בעגעגענט מיט אַ גיהנום־פייער. אָבער אַ מערקווירדיגע זאַך, די פון בויך פון דער ערד זענען זיי געוואַקסען אַלץ נעהנטער און נעהנטער... אַ גרופּע האָט דערלאַנגט צו אונז אין אונזערע אָקאָפּעס. עס איז געווען אַ מאָמענט פון ווידוי־וואַר, וועלכער איז באַלד פאַראיבער. די גרופּע איז געווען איזאָלירט. עס איז פאָרגעקומען אַ שלאַכט, מיר האָבן זיי געפאַנגען נישט גענומען...

אין מיין קאָמפּאַניע האָט זיך געפּלאָנטערט אַ וועלבער, וועלכען איך האָב חושד געווען אין שפּיאָנאַזש. עס האָט מיך נישט געלאָזט רוהען. ס׳האָט מיך פערפאָלגט אויף יעדן שריט; איך

פון א. מישער.

האָב אַ שפּיאָן צווישען מיינע לייט! און איך האָב בעשלאָסען זיך פון איהם צו בעפרייען.... איהר חידושט אייך? איך אויך. אָבער אַזוי איז עס, איך האָב בעשלאָסען זיינער פטור ווערען. ווייל כ׳האָב נישט געקענט אַרבייטען רוהיג. און אין אַ שעה, וואָס כ׳געדענק שוין נישט, צי איז געווען טאָג צי נאַכט, האָב איך איהם איזאָלירט פון די אַנדערע און צוטרעטענדיג צו איהם מיט׳ן רעוואָלווער אין דער האַנד איהם דערקלערט אַרעסטירט און — איך וואָלט איהם זיכער געווען דערשאָסען ווען ער זאָגט נישט אַ זאַג:

— היט אייך, ה׳ קאַפּיטאַן, מ׳שיסט באַלד אַהער.

ער איז אַוועק אין אַ זייט. איך נאָך איהם. ווירקליך, עס איז באַלד פאָרגעקומען אַנ׳אויפרייס אויף דעם פּלאַץ. מיר זענען ביידע היבש פערשיט געוואָרען.

ער איז פריהער ווי איך געקומען צו זיך. ער איז געווען בעוואָפענט מיט מיין רעוואָלווער, וואָס איז מיר פון האַנד אַרויס בשעת׳ן פאַלען, ער האָט לייכט געקענט מיך דערשיסען. ער האָט עס נישט געטון. ער איז צוגעקומען, מיר געהאָלפען, איבערגעבונדען מיין פערוואונדעטע האַנד. און אי־בערגעבענדיג דאָס געוועהר דערקלערט:

— איך בין אַרעסטירט.

אין יענעם מאָמענט, האָב איך געצווייפעלט אין מיין פערדאַכט, וועלכער האָט דאָך אייגענטליך קיין שום גרונד נישט געהאַט, חוץ מיין געפיהל, איך האָב איהם געענטפערט:

— פאַרוואָס אייך אַרעסטירען?

האָט ער אַ ווילע געטראַכט און געזאָגט ענט־שלאָסען:

— איך בין אַ דייטש.

— אַ מענש איז אַ מאָדנע בריה. אָט אָקאָרשט בין איך געווען ענטשלאָסען צו הרג׳ענען מיינעם אַ סאָלדאַט אַ פראַנצויז. נאָר אויפ׳ן גרונד פון עפּעס אַ זלידנע געפיהל, וואָס ווען איך בין פּאָל־קאָם נאָרמאַל וואָלט איך עס נישט געהאַט. און שפּעטער מיט מינוטען, ווען דער פערדאַכט איז געווען אַ ווירקליכקייט, האָב איך פערלוירען יע־דען חשק דעם מענשען צו טון עפּעס שלעכטס.

עס איז נישט געווען עפּעס אַ חשבון פונ׳ם מוח דערביי, צי סענטימענטאַליטעט. עס איז גע־ווען אויך אַזוי בלינד ווי דער ערשטער פערדאַכט... איך האָב פערגעסען אין דעם גאַנצען ענין מלחמה. צוויי מענשען זענען מיר געווען און איינער איז צוגעקומען און געזאָגט:

— „נעהם הרג׳ע מיך, ווייל לויט אַלע מנהגים און געזעצען האָב איך עס פערדינט“.

איך האָב געהאַט אַ מאָמענט פון שוואַכקייט. כ׳האָב נישט געקענט. ווען איך קען אין יענעם מאָמענט נעהמען דעם מענשען מיט מיר און אַר־וועקפליהען אויף אַנ׳אַנדערער פּלאַנעטע, וואו מענ־שען וואוינען נישט, וואָלט איך עס געווען געטון.

איך האָב איהם אַ פרעג געטון:

— נאָך וואָס האָט איהר עס געטון?

ער האָט געהויבען מיט די אַקסלען און גע־ענטפערט:

— איך בין נישט קיין שפּיאָן.

— וואָס־זשע דען?

— איך ווייס נישט. איך דערפיהל נאָר שטענ־דיג, ווען ס׳דאַרף פאָרקומען ערגעץ אַנ׳אויפרייס. אַנ׳אינסטינקט האָב איך, און — איך בין אַ דייטש. איך וויל, אַז די מלחמה זאָל אויפהערען. איך פיהל מיך אומגליקליך.

— אָבער ווי קומט איהר אַהער?

ער האָט נישט געענטפערט. איך האָב ווידער געפרעגט. ער האָט מיר געזאָגט:

— איהר וועט עס נישט פערשטעהען ה׳ קאַ־פּיטאַן.... איצט פערשטעהט מען נישט מעהר אַזוינע זאַכען.... איך האָב אַ כלה אַ פראַנצויזין. איך בין אַנ׳עלזאַסער. איך האָב צוליב איהר מיין נאָמען געביטען, געוואָרען אַ פראַנצויז, קיינער חוץ איהר ווייסט נישט מיין פערגאַנגענהייט... איך האָב צו־ליב איהר אַ פאַלשען נאָמען אָנגענומען. בין אויס דייטש געוואָרען. די זאַכען האָבען מיר אויסגעוויזען צו קליין נעבען מיין געפיהל צו דעם מיידעל, זי איז ווירקליך אַ זעלטען בעשעפעניש. און איצט איז מלחמה. איך בין אינגאַנצען אַרויסגעשלאָגען פון דעם גלייכען וועג.

אי׳ך בין נישט קיין שפּיאָן.... אָבער איך גאַראַנטיר נישט, אַז איך וואָלט עס נישט געוואָ־רען. עס איז גרויזאַם דאָס, וואָס איהר טוט אָפּ מיט זיי... אַרעסטירט מיך, ווייל מיין שנאה צו אייך פראַנצויזען וואַקסט ווי ווילד גראָז.

איך האָב נישט געוואוסט, וואָס צו טון מיט איהם. עס איז מיר געווען בעקאַנט, אַז קיין לאַנגע שהיות וועט מען מיט איהם נישט מאַכען. ווער וועט וועלען אויסהערען די אַלע סענטימענטאַלע געשיכטעס? עס איז קריג, און נאָך וואו? ביי ווערדון! אַ דייטש אונטער אַ פאַלשען פראַנצוי־זישען נאָמען אין ווערדונער פעסטונג, אויף די ערשטע פאָרטען!... איך האָב איהם אַ פרעג גע־טון:

— און ווען איהר ווערט גע׳הרג׳עט? איהר זענט דאָך שטענדיג אין פייער גלייך ווי מיר אַלע.

האָט ער געענטפערט:

— איך וויל עס שוין לאַנג.

דעמאָלט זענען מיר באַלד געקומען צו אַ הסכם:

ער זאָל זיך אַליין שיסען....

און עס איז פאָרגעקומען אַזוי:

איך האָב איהם געגעבען דעם רעוואָלווער און ער קוקענדיג מיר גלייך אין די אויגען, אַפילו נישט געטון קיין פינטעל זיך, אַריינגעלאָזט אַ קויל אין קאָפּ.

איך האָב ביי איהם אַרויסגענומען אַלע פּאַפּי־רען, איבערגעלייענט און אַליין אַוועקגעגאַנגען צו מיר, און אין מיין אָפּיצירען־גרובען זיך געלעגט שלאָפען אויסטרינקענדיג היבשע עטליכע פלעש־לעך וויין. איך האָב געוואָלט איינשלאָפען ווע־ען. איך בין אָבער געשלאָפען שווער, געהאַט קאָשמאַ־רען, און אַז כ׳האָב מיך אויפגעכאַפּט, האָב איך מיט שרעק דערזעהען, אַז ער ליגט אין מיין גרוב, אין אַ ווינקעל. ער איז געווען טויט. ווער האָט איהם געבראַכט צו מיר? צי איז ער נישט געווען טויט, ווען ער איז געלעגען דאָרטען און קומענ־דיג אַביסעל צו זיך איז ער צוגעקראָכען? דאָס האָט געדאַרפט זיין אַ שרעקליכע פּלאַגע! איך האָב געמאַכט ליכטיג מיט מיין עלעקטרישער לאַמטערן און בעמערקט, אַז מיינע קליידער זענען אין בלוט, האָט ער זיך, הייסט עס, געפּאָרעט דאָרטען?... איך האָב גענומען בעטאַפּען די קליידער און בע־מערקט, אַז די פּאַפּירען זענען נישטאָ. איך האָב אַזוי געטון אַרום איהם; ער האָט זיי געהאַלטען אין זיין טויטער האַנד. נישט אַלע, נאָר אַ פאָטאָגראַ־פיע, די פאָטאָגראַפיע פון זיין פראַנצויזישער כלה.

— — — — — — — — — —

פו ויענעם מאָמענט אַן, האָב איך פיינד בע־קומען קריג. און טראָג אַזאַ שנאה צו מיליטער־לייט, אַז ווען איך זעה זיי אין גאַס פערמאַך איך די אויגען. די לייט מיינען, אַז זיי פערהיטען דאָס פאָטערלאַנד. און זיי זענען אַלע נישט ווערט ווי־פיל ד ילִיבע פון איין פראָסטען דייטשען אַרבייטער צו אַ פראַנצויזיש מיידעל.

א דאַנק דעם עדות־זאָגען פון א 70־יאָהריגען יודען

האָבען די אור־אייניקלעך פון פּאַוואָסטאַניעץ גראַף טישקעוויטש געוואונען ביי דער פּוילישער רעגירונג א וואַלד איז ווערט פון 60 מיליאָן גילדען

נאָך פּוילענס בעפרייאונג זענען אַלע גיטער, וואָס די רוסישע רעגירונג האָט געהאַלטען פאַר איהר אייגענטום, איבערגעגאַנגען דורך דעם ליק־ווידאַציע־קאָמיטעט צו דער פּוילישער מלוכה. די 30 גיטער, וואָס די צאַרישע רעגירונג האָט מיט 100 יאָהר צוריק קאָנפיסקירט ביי דעם פּאָוואָסטאַ־ניעץ פון 1830 גראַף טישקעוויטש, האָט די פּוי־לישע רעגירונג דערנאָך פּאַרצעלירט צווישען די פּויערים און נאָר דער וואַלד אַליין איז ווייטער געבליבען דאָס אייגענטום פון דער פּוילישער מלוכה.

די אור־אייניקל׳ך פון גראַף טשקעוויטש, וועלכע געפינען זיך איצט אין ווילנע, זענען דע־ריבער אַרויסגעטראָטען מיט אַ תביעה אין געריכט, מאָנענדיג ביי דער פּוילישער מלוכה צוריק דעם וואַלד, וואָס די צאַרישע רעגירונג האָט מיט הינ־דערט יאָהר צוריק צוגענומען ביי זייער עלטער־זיידען.

דער דאָזיגער פּראָצעס ציהט זיך שוין עט־ליכע יאָהר און מיט אַ צייט צוריק איז ער בע־טראַכט געוואָרען דורך דעם גראָדנער געריכט.

אַלס בעפולמאַכטיגטע פון די יורשים פון גר. טישקעוויטש זענען אַרויסגעטראָטען די וואַר־שאַווער אַדוואָקאַטען רימאָוויטש, נאַדראַטאָווסקי און שישקאָווסקי.

אום פּעסטצושטעלען פאַר׳ן געריכט, אַז דער דאָזיגער גרויסער וואַלד האָט געהערט צ׳ם גראַף טישקעוויטש, איז געוואָרען פאָרהערט אַלס עדות דער איינוואוינער פון גראָדנע, דער 70־יעהריגער נח יעלינסקי.

דער דאָזיגער אַלטער ייד האָט עדות גע־זאָגט, אַז ווען ער איז נאָך געווען אַ קינד, האָט ער געהערט פון זיין פאָטער און זיידען דערצעה־לען, אַז דעם גרויסען וואַלד, וואָס די צאַרישע רעגירונג האָט געהאַלטען פאַר איהר אייגענטום, האָט זי געהאַט צוגענומען ביים אַלטען גראַף טיש־קעוויטש דערפאַר, ווייל ער האָט אָנטיילגענומען אין פּוילישען אויפשטאַנד.

דאָס געריכט האָט דאַמאָלסט דאָס פּערזענ־ליכע פון דער דעציזיע פון דעם אינטערעס־סאַנטען פּראָצעס אָפּגעלייגט.

לעצטענס האָט דאָס געריכט פערעפענטליכט די דעציזיע, אַז דער גרויסער וואַלד גייט צוריק אי־בער צו די יורשים נאָכ׳ן פערשטאָרבענעם גע־גראַף טישקעוויטש אַלס אַ ירושה פון זייער על־טער־זיידען.

אַזוי־אַרום זענען די אור־אייניקלעך פון אַל־טען גראַף טישקעוויטש בעגליקט געוואָרען מיט אַ פערמעגען פון 60 מיליאָן גילדען.

יעדער פון די אַדוואָקאַטען, וואָס איז אַרויס־געטראָטען אין דעם פּראָצעס אין נאָמען פון די יורשים, בעקומט צו צוויי מיליאָן גילדען.

דער דאָזיגער געריכטס אורטייל האָט אַרויס־גערופען אַ גרויסע סענסאַציע אין אַלע קרייזען פון דער געזעלשאַפט.

ראַפינירטע נקמה פון א פערראַטענעם מאַן

די נעשיכטע, וועלכע מיר געהען דאָ דער־צעהלען האָט זיך אָפּגעשפּילט דאָ נישט לאַנג אויף קאַלעיאָווע גאַס אין ווילנע.

אויף דער דערמאָנטער גאַס האָבען געוואוינט אין שכנות דאָס יודישע פּאָר־פאָלק א–י און דער יודישער אלמן זלמן ב–י.

די טירען פון זייער וואוינונג פיהרען אויף איין באַלקאָן און דאָס פּאָר־פאָלק האָט זיך געפּוי־ענט מיט׳ן אלמן אין אַ נאָהענטער בעקאַנטשאַפט.

א–י פלעגט אָפט אויסקומען אַרויסצופאָהרען בעשעפטליך פון ווילנע. ווען ער פלעגט זיך צוריק־קעהרען אַהיים פלעגט ער בעמערקען, אַז די שכנים קוקען אויף איהם עפּעס מיט אַ מאָדנעם בליק.

תחלת האָט ער אויף דעם קיין אכט נישט געלייגט שפּעטער אָבער, האָט דאָס איהם פּראָוואָ־צירט און ער האָט אָנגעהויבען אויסצופרעגען זיינעם אַ בעקאַנטען, וואָס זאָל דאָס בעדייטען, וואָס די שכנים קוקען אויף איהם אַזוי מאָדנע.

דער בעקאַנטער האָט דאַן געגעבען א–י׳ן צו פערשטעהן, אַז זיין ווייבעל פערראַט איהם מיט׳ן שכן — דעם אלמן.

א–י האָט אָבער נישט געוואָלט גלויבען אין דעם און האָט ווייטער געפיהרט דעם זעלבען לע־בענס־שטייגער וואָס פריהער.

דאָס האָט שוין פערדראָסען זיין חבר און איינמאָל, ווען זיי זענען אַזוי געזעסען ביי אַ גלעזעל טיי און געשמועסט האָט זיך דער חבר פּלוצ־לונג אָפּגערופען צו איהם.

— ווייסט וואָס, האָט איהם דער חבר גע־זאָגט, וואָס דאַרפסטו זיך מאַכען נאַריש איבערצייג זיך פערזענליך צו שטימען טאַקע די קלאַנגען מיט דער ווירקליכקייט אָדער נישט.

א–י האָט מסכים געווען ווען ס׳איז איהם אויסגעקומען צו פאָהרען האָט ער פערפּאַקט דעם טשעמאָדאַן און איז אַוועקגעגאַנגען ציזאָלף אַ זייגער אויפ׳ן וואָקזאַל. דער צוג מיט וועלכען ער האָט געדאַרפט אָפּפאָהרען, געהט אָפּ איינס ביי־נאַכט.

האַלב איינס האָט זיך א–י צוריקגעקעהרט אַהיים אין האָט זיך אַוועקגעזעצט אין גאָרטען גע־גענאיבער דעם באַלקאָן, וועלכער פאַראייניגט זיין וואוינונג מיט׳ן וואוינונג פון זיין בעקאַנטען אלמן.

אויסגעקומען איז צו איהם צו וואַרטען גאַנץ לאַנג. 10 מינוט נאָך איינס האָט ער פּלוצלונג בע־מערקט ווי די טיר פון אלמנס וואוינונג עפענט זיך אויף און דער לעצטער געהט אריין צו איהם אין שטוב. אָפּוואַרטענדיג נאָך אַ היפּשע ווילע איז ער זיך שטילערהייד, עפענענדיג די טיר אריין אין שלאָף צימער און זיך איבערצייגט, אַז וואָס מען האָט איהם דערצעהלט איז הונדערט פּראָצענט אמת.

דערזעהענדיג דעם מאַן, האָט דער אלמן, וועלכער איז אַנב געווען אין אונטערוועש, געכאַפּט זיינע בגדים און געוואָלט מאַכען פּליטה דורכ׳ן באַלקאָן. דער אָפּגענאַרטער מאַן האָט איהם אָבער רוהיג פערשטעלט דעם וועג.

— איהר דאַרפט זיך נישט שרעקען — האָט ער זיך אָפּגערופען צו איהם. קיין שום בייז וועט אייך נישט פּאַסירען.

היקצור המעשה, ער האָט געצוואונגען דעם אלמן, ווי ער שטעהט און געהט, צו זעצען זיך מיט איהם ביים טיש און מאַכען אַ קאָרטעל. דאָס טערשעמטע ווייבעל האָט ער פאָראָרדענט זי זאָל מאַכען דערווייל טיי אין אַזאַ מין אָנגעשטרענגטען צושטאַנד האָט ער זיי אָפּגעהאַלטען ביז 6 פריה.

6 בפגינען ווען אויפ׳ן הויף האָבען זיך שוין געפינען מענשען האָט א–י פּלוצלונג אויפגע־עפענט די טיר פון באַלקאָן, איז שנעל אַרויסגע־לאָפען, פערמאַכט די טיר פון אלמנ׳ס וואוינונג אויפ׳ן שליסעל און געהייסען זיי אַרויסגעהן פון שטוב.

— אָבער מיינע זאַכען! — האָט זיך אָפּגע־רופען דער אלמן. וועלכער האָט אַ גאַנצע נאַכט געפיהרט אין אונטער־וועש. ס׳פּאַסט נישט אויס האָט זיך אָפּגערופען א–י, איהר וועט נישט פער־פרוירען ווערען. בלית ברירה האָט דאָס פּאָרעל גע־מוזט אַרויסגעהן אויפ׳ן באַלקאָן און זיי זענען דאָרט אָפּגעשטאַנען אַ היפּשע ווילע ביז דעם אלמן איז געלינגען אויפצורייסען די טיר.

פּערעודינגס האָט זיך די טראַגי־קאָמעדיע גאַנץ גלאַט.

א–י, האָט אָפּ׳געגט דאָס פערראַטערישע ווייבעל און דער אלמן האָט מיט איהר חתונה.

קירצליך — קומט פאַר — די ערעפענונג

פון ניי־רעמאָנטירטען כשר׳ן ערשטקלאַס׳יגען

באַר „LUNCH“

וואו? וואו?

די אַרעסטען פון יודישע אַרבייטער אין פתח-תקוה

(קאָרעספּאָנדענץ פון א"י)

ווער אין אייראָפּא און אַפילו אין אַמעריקע האָט נישט געהערט דעם פערצווייפעלטען געשריי פון די גרויסע מחנות אַרבייטסלאָזע—ברויט און אַרבייט? וואו אויף דער וועלט איז די גליקליכע מדינה, וואו מ'ערלויבט אַ מענשען צו שרייען. ווען ער ווערט הונגעריג, וואו מען הערט נישט דעם געשריי נאָך ברויט און אַרבייט? נישט אין טויזענדער נאָר אין מיליאָנען זענען געזונדטע מענשען מיט מאַזאָלסטע הענד פאַר'משפּט צו אַ לעבען פון אַרבייטסלאָזיגקייט, הונגער און נויט. און גרויזאַם-שרעקליך איז דער געשריי אין דער גאַנצער וועלט. אָבער דערשיטערנד איז געווען דער געשריי פון די יודישע אַרבייטער אין נס-ציונה, פתח-תקוה?

ווער זענען דאָס די שרייער? צי דען איז דאָ אַ יוד אויף דער וועלט, וועלכער קען זיי נישט? איז דען דאָ אַ יודיש-הויז, וועלכע קען נישט דעם טיפּ פון דעם יודישען חלוץ, ווער פון בית-מדרש, ווער פון גימנאַזיע און ווער פון טאַטענס הויז, האָט מען זיך זינגענדיג געלאָזען אין דעם הייסען און שווערען וועג, געאַרבייט שווער, געבראָכען דעם נישט-צוגעוואוינטען קערפּער צו פעלד אַרבייט און נאָך איניגע יאָהר צוגרייטונגס-אַרבייט איז מען אַוועק אין ארץ-ישראל... „ברויט און אַרבייט", אָט דאָס איז דער געשריי פון די יודישע חלוצים אין די צוויי רייכסטע יודישע קאָלאָניעס, אין פתח-תקוה און נס-ציונה. נישט צו פערמיידען, נאָר צו אייגענע איז געווענדעט דער געשריי, צום יודישען „פּרדסן" און דער ענטפער אויפ'ן געשריי איז געווען: צעהנדליגער אַרעסטירטע חלוצים אין נס-ציונה און פתח-תקוה.

קען זיך ווער אפשר לאָזען פערפיהרען: דער יודישער אַרבייטער איז שולדיג, ער וויל נישט, קיין נישט אַרבייטען, שטעלט אַרויס מאַקסימאַלע פאָדערונגען א. אַז. וו. דאַרף מען געוויס נישט פערלייקענען: אַראַבישע פרויען, קינדער און האַלבע פעלאַכען, נעהמען ביליגער, ווי דער יודישער אַרבייטער, אָבער אָט זענען דאָ אַ רייה יודישע קאָלאָניעס, נייע, וועלכע האָבען נאָך נישט קיין פראָ-פיט פון זייערע פּרדסים און זיי בעשעפטיגען נאָר יודישע אַרבייטער, און צי דען וואָלט תל-אביב נישט קענען בעקומען ביליגע אַרבייטער?

און אונזער פאַספילד-רעגירונג? ביי איהרע אַרבייטען בעשעפטיגט זי נישט קיין יוד, אַרבייטער, אַפילו ביי דער פּאָרט-אַרבייט אין חיפה. וואו דער יודישער אַרבייטער האָט נישט געקוקט אויף אַלע שוועריגקייטען זיך דערשלאָגען אַ דאַנק זיין פעהיגקייט צו אַ מענשליכען אַרבייטסלוין (הגם ער בעקומט בעצאָהלט לויט דעם אַלגעמיינעם רע-גירונגס-טאַריף), האָט איצט די רעגירונג (פער-שטעהט זיך, מיט דער הסכמה פון פאַספילדען), פעראָרדענט, אַז דער יודישער אַרבייטער זאָל נישט אַרבייטען זונטאָג, אַזוי אַרום מוז דער יודישער אַרבייטער רוהען צוויי טעג אין וואָך. פאַר די צוויי רוה-טעג בעקומט ער נישט בעצאָהלט און ער ווערט געצוואונגען זיין צו וואַרפען די אַרבייט, וועגען אַר-בייט ביים אַראַבישען עפענדי איז דאָך אָפּגערעדט, בלייבט איבער דעם יודישען אַרבייטער דער איינציגער אַרבייטס-פּלאַץ אין דער יודישער ווירטשאַפט און אויך פון דער יודישער קאָלאָניע ווערט ער אַרויסגעטריבען צוליב דער טעמפּקייט פון די רייכע קאָלאָניסטען, און וואָס זאָל דער יודישער אַרבייטער טון? דערמאָהנט מען זיך אַזוינע טעג. ווען לאָרד פלומער איז געווען נציב העליון און פאַר זיין צייט האָט די רעגירונג געהאָלפען צו גע-פינען אַנ'אויסוועג, לאָרד פלומער האָט אָפען דער-קלערט די יודישע קאָלאָניסטען, אַז דער יודישער אַרבייטער, וועלכער לעבט און פערברויכט זיין פערדינסט אין קאָלאָניע, האָט רעכט אויף אַרבייט. אַנדערש איז דאָס אָבער איצט. אין לאָנדאָן גע-וועלטיגט מאַקדאָנאַלד, פאַספילד און אין ירושלים איז טשענסעלאָר דער נציב-העליון און ווי נאָר עס האָט אויסגעבראָכען דער ערשטער קאָנפליקט אין נס-ציונה און שפּעטער אין פתח-תקוה האָט די רעגירונג אָנגעהויבען אַרעסטירען די יודישע אַרבייטער. ווייס מען, אַז די רעגירונג איז נישט אויסען די טובה פון יודישען קאָלאָניסט. זי וויל דורכזעצען אין לעבען דעם פּרינציפּ פון פאַספילדען, אַז אין דער יודישער ווירטשאַפט זאָל אַרבייטען דער אַראַבישער אַרבייטער.

אומגעהויערע שווערע טעג! אין פתח-תקוה לע-בען ביז צוויי טויזענד יודישע אַרבייטער און צי דען וועלען זיי זיך אָפּשרעקען צוליב אַרעסטען? צי דען האָבען זיי אַ וועלכען אויסוועג?

די קאָלאָניסטען לייגען פאָר, אַז דער יודישער אַרבייטער זאָל געהן אַרבייטען פאַר 15 פּיאַסטער אַ טאָג אנשטאָט 20 פּיאַסטער אַ טאָג און גלייכ-צייטיג פערפּליכטען זיי זיך נישט בעשעפטיגען נאָר יודישע אַרבייטסלאָזע. אַנדערע אַלע קאָלאָ-ניסטען דערקלערען אָפען: זאָל דער יודישער אַרביי-טער איינגעהן אויף 15 פּיאַסטער אַ טאָג, דאַן וועט דער אַראַבישער אַרבייטער פאַר 4 און 8 פּיאַסטער אַ טאָג. אַ שווערע פערצווייפעלטע לאַגע און די רעגירונג ווייס איינס. זי אַרעסטירט יו-דישע אַרבייטער! און ווען נאָך האָט די אַראַבישע פּרעסע געקאָנט צובלאָזען אַ נייעם פייער ווי איצט? „יודישע אַרבייטער רופען די אַראַבישע אַרבייטער צו בעפאַלען די קאָלאָניעס", אַזוי שרייבט דער „פּאַלעסטין". „זען שלאָגט אַראַבישע אַרבייטער" שרייבען אַנדערע אַראַבישע צייטונגען און וואו איז דער אויסוועג?

— זאָל דער יודישער אַרבייטער נאָכגעבען! אָבער וואָס לייגט דען פאַר דער יודישער פּרדסן? וואַרפען דעם אַרבייטס-פּרייז! און וואָס וועט זיין דאַן, ווער וועט דאַן גאַראַנטירען, אַז מען וועט נישט בעשעפטיגען דעם ביליגערען אַראַבישען אַרביי-טער? און צי דען איז דער אַרבייטסלוין פון יו-דישען אַרבייטער נישט קיין מינימאַלער?

עס איז נאָך אַ געוויסע טרייסט, וואָס אין דעם בלוטיגען שפּיל נעהמט נאָר אָנ'אָנטייל נס-ציונה און פתח-תקוה. די צוויי קאָלאָניעס, געגרינדעט אויפ'ן חשבון פון פאָלקס-געלד, זענען שוין פון לאַנג בעקאַנט אין דער יודישער וועלט. אין די איבעריגע קאָלאָניעס איז די לאַגע אַנדערש. דער-פרעהענד איז, אַז אַפילו דער גליל שטרענגט זיך אָן איינצופיהרען יודישע אַרבייט און וואָלט נאָר די ציוניסטישע וועלט זיך ערנסט פערטראַכט איבער די געשעהענישען אין פתח-תקוה, וואָלט מען נאָך געפונען די וועגען און מאָראַלישע מיטלען צו צווינגען די קאָלאָניסטען צו בעשעפטיגען יודישע אַרבייטער.

אין לאָנדאָן פיהרט מען פערהאַנדלונגען אַרום „ווייסען-בוך" און אין פתח-תקוה איז שוין דער ווייסער בוך פערווירקליכט אין לעבען. יודישע קאָלאָניסטען מיט דער הילף פון דער רעגירונג פיהרען דורך די גזירות פון פאַספילדען. זאָל דאָס די יודישע וועלט וויסען!

בן-החולת.

הלא חכמה תקרא
ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכיל דרך ושכנו כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאלסט נאר קומען און ביורא
פון ד. מאַנעלא
וואָס איז איבערגעטראַגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פּיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקטליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַ-לערליי ביטעס: צווייטגע, קערנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, ריוויזיעס, זאַכווערשטענדיגעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, ווענען דירות אין אויסלאַנד ראַזיעמטשע, ווי אויך איבער-זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בעט.: קלויזנערס און זאַכען ... ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אַכטונג ד. מאַנעלא,
פּיעטריקאָווער 17, 1-טער הויף

ליטעראַרישע בלעטער

טרעטען אַריין אין אַכטען יאָהרגאַנג

ס'איז פון די זעלטענע פאַלען אין דער גע-שיכטע פון דער יודישער פּרעסע, אַז אַ ליטעראַ-טור-צייטשריפט זאָל ערשיינען אָהן איבעררייס גאַנ-צע זיבען יאָהר, די „ליטעראַרישע בלעטער" האָ-בען בעוויזען אָט דעם וואונדער.

ס'איז צו פיהרען קיין די בעזונדערע פּראָגי-טערסטיסקייט פון'ם יודישען לייענער צי אָט דער צייטשריפט. די „ליטעראַרישע בלעטער" האָבען גלייך פון אָנהויב געשטעלט זיך פאַר אַנ'אויפגאַבע צו אינפאָרמירען דעם יודישען לייענער מיט אַלץ, וואָס ס'טוט זיך אין דער יודישער ליטעראַרישער וועלט, ווי אויך אינ'ם יודישען טעאַטער, קונסט-און קולטור-וועלט. אויך די וויכטיגסטע ליטעראַטור און טעאַטער-ערשיינונגען פון גאָר דער וועלט ווערען כסדר נאָטירט אין די „בלעטער".

שוין טעלכע יאָהר, ווי די „ליטעראַרישע בלעטער" זענען געוואָרען דער מיטעלפּונקט, צו וועלכען ס'קומען אָן ידיעות, אָפּהאַנדלונגען וועגען די פערשידענע פּראָבען און עקספּערימענטען פון'ם שעפערישען יודישען גייסט און פון וועלכען ס'גע-העט אָפּ צוריק בעריכטען, גרוסען צו אַלע, אַלע, וואָס לעבען מיט'ן חות פון'ם יודישען לעבעדיגען וואָרט. און ס'איז קיין וואונדער נישט, וואָס די אַלע, וואָס זענען פערבונדען מיט'ן יודישען שאַ-פען, — די קינסטלער, מאָהלער, אַרטיסטען, קול-טור-טוער, — האַלטען די „ליטעראַרישע בלעטער" פאַר זייער אייגענעם אָרגאַן.

די „ליטעראַרישע בלעטער" דרוקען אין יע-דען נומער לידער, נאָוועלען אַרטיקלען וועגען די וויכטיגסטע קולטור- און ליטעראַטור-פּראָבלעמען. ס'ווערען געבראַכט אויך בילדער, רעפּראָדוקציעס פון טעאַטער-אויפפיהרונגען און פון די קינסט-בילדער. בעזונדערס איז רייך די כראָניק אָפּטיילונג פון די „ליטעראַרישע בלעטער". די „ליטעראַרישע בלע-טער" פערבינדען די צווייטע און צושפּרייטע יו-דישע קולטור קיבוצים. די וויכטיגסטע יודישע שריי-בער און קינסטלער בעטייליגען זיך כסדר אין די „ליטעראַרישע בלעטער".

מ'האָט צוגעבען, אַז די „ליטעראַרישע בלע-טער" ווערען אַרויסגעגעבען דורך דעם קלעצקין-פערלאַג אָהן קיין שום פּראָפיט. אַזוי אַרום פער-דיגען זיי געשטיצט צו ווערען פון די פריינד פון דער יודישער שפּראַך און ליטעראַטור.

חוץ די נומערען גופא, גיבען די „ליטעראַ-רישע בלעטער" זינט עטליכע יאָהר זעהר וויכטי-גע ביכער-פּרעמיעס. ס'זענען ביז איצט געגעבען געוואָרען ראָמאַן ראָלאַנס „זשאַן קריסטאָף", קנוט האַמסונ'ס בעסטע ווערק, לעוו טאָלסטאָי'ס ראָמאַ-נען און דערצעהלונגען, הערבערט וועלס — וועלט-געשיכטע, טאָמאַס מאַנ'ס „צויבערבאַרג", אין יאָהר 1931 ווערען געגעבען מאַקסים גאָרקי'ס ראָמאַנען.

איך הער שטימע...

פון יצחק בלום.

(ערצעהלונג)

דורכפאָהרענדיג דורך דער גרויסער שטאָט ק. האָב איך בעשלאָסען צו פערווײלען אין דער שטאָט אַ פּאָר טעג. הויפּטזאַכליך האָט מיר געצוי-גען דער פערלאַנג זיך צו טרעפען מיט מיינעם אַ „יוגענד-חלום", אָדער בעסער געזאָגט, מיט אַ „קינדער-חלום", וואָס האָט זיך אויסגעדריקט אין אַ שעהן מיידעלשען פּנים, וועלכען איך האָב נאָך געקענט פון מיין קינדהייט.

גערופען האָט מען דאָס מיידעל חנה'טשע. ס'הייסט די מאַמע איהרע האָט זי גערופען חנה'לע, אָבער די שטעטעלשע איינוואוינער האָבען זי גערופען חנה'טשע, ווייל זי איז געווען אַ מיידעל אַ ברען. יונג, ביי אַ צוואַנציג יאָהר אַלט, און שוין צו יענער צייט, מיט אַ צוואַנציג יאָהר צוריק, אַ „פּריינצעסין", וואָס האָט אין דער אַלטער היים, אינ'ם קליינעם, פרומען שטעטעל, געמיינט אַ צולאָזענע.

זי איז געווען אַ קינד פון אָרימע עלטערן, אָבער מיט איהר האָבען ליב געהאַט צו פּעיבערצעי-גען אַפילו רייכע יונגעלייט. פערשטעהט זיך, אין דער שטיל, ווען קיינער האָט נישט געזעהען. דורך די נעכט פלעגט זי אַרומשפּאַצירען אִיבער די דונ-קעלע גאַסען, אויגסער'ן שטאָט, אין וואַלד, אויפ'ן שאָסיי, אָבער קיינמאָל נישט אין דער ליכטיגער עפענטליכקייט.

אוראי האָט איהר שטילערהייט פערדראָסען און וועה געטון, פאַ וואָס די באַלעבאַטישע בחורים ווילען זיך טיט איהר טרעפען בלויז אין דער פינ-סטער. זי איז אָבער ביי זיך נישט געוואָרען פערשטאַנען, אַז צוליב איהר אָרימקייט קען זי אין דער עפענטליכקייט צום באַלעבאַטישען קיינ'ס נישט צוקומען, און חבר'ן זיך מיט די אָרימע בחורים האָט זי נישט געקענט. זיי זענען פאַר איהר געווען די אומעטיגע און דערשלאָגענע מענשען און זי איז אין נאַטור געווען אַ פרעהליכע, אַ לאַכצנדיגע, אַ זינגענדיגע.

זי האָט געהאַט אַ זעלטען שעהנע שטימע, ווען זי האָט בעגערט האָט זיך געדאַכט, אַז זי זינגט. סאַי אין איהר ריידען, סאַי אין איהר זינגען האָט אָפּגעקלונגען די יוגענד, און די לעבענס-פרייד, וואָס אַפילו די ביטערע אָרימקייט און נויט האָט נישט געקענט פערשטומען.

האָבען שלעכטע מענשען איהר נישט פער-גונען איהר יוגענדליכע פרייד, און געזאָגט. האָט מען אויף איהר גערעדט, אָנ'סגעטראַכט, וואָס נאָר אין דער קאָרט, אַפילו שיער נישט אַ ממזר אויס-טערגעוואָרפען, אַלץ דעפאָ"ר, ווייל „אַזאַ קבצנ'יש מיידעל טאָר נישט ריידען און לאַכען אין דער הויך און זינגען אודאי נישט".

חנה'טשע האָט זיך אָבער אויסגעלאַכט פון אַלע שטעטעלשע ריירערייען און נישט פערגינע-רייען. זי איז נישט געווען פון די מיידלעך, וועל-כע לאָזען זיך אָפּשרעקען, און זיך איינצוימען. זי האָט געהאַט אַ ראָמאַנטישע נשמה און אַ זיסע שטימע צום זינגען, האָט זי ווי אַ פויגעלע געוואָלט אַרומשפּרינגען פריי אין אומגעשטערט, פאַרזינגען איהר שווערען, אָרימען לעבען און אַרויסזינגען איהר בענקשאַפט — — — — — — — —

געוואוינט האָבען מיר אַ טיר נעבען אַ טיר. און ס'איז מיר אויסגעקומען איהר כמעט יעדען טאָג צו זעהען און צו הערען איהר זיסע שטימע. זי פלעגט זינגען זיצענדיג ביי דער אַרבייט, נע-הענדיג ביי זיך אין הויז קליידער פאַר די רייכע שטאָטישע מיידלעך, פון פריה ביז שפּעט אין אָוונד. זי פלעגט נישט מיד ווערען זינגענדיג, ווי זי וואָלט מיט איהר זינגען זיך געוואָלט פער-לייכטערען איהר שווערען, לאַנגען טאָג אַרבייט.

זי פלעגט אָפט אַריינקומען צו אונז אין הויז אַריין, ווי אַ ליבע שכנ'טע, שטעהן אַ ווייל, זיך אויפריידען, און אַ זינגענדע צוריק אַריין צו זיך צו דער אַרבייט.

ביי אונז אין הויז האָט מען חנה'טשען שטאַרק ליב געהאַט. אין די עטליכע מינוטען, וואָס זי איז געווען ביי אונז, האָט עפּעס אַלץ ווי אָפּ-געלעבט. געוואָרען פרעהליכער, ריריעווריגע", בע-קומען אַליר. אָט האָט זיך דאָ עפּעס פערריכט, דאָ עפּעס איבערגעשטעלט, צוגענעהט, צוגעטשעפּעט אַ צאַצקע, אַ „פויגעלע", וואָס זי האָט מיטגעבראַכט פון איהר הויז, געמאַכט פון אַזאַ קאָליריגען בעה שטאָף. זי האָט געהאַט „גאָלדענע הענט".

איך בין דאַן אַלט געווען אַ יאָהר פערצעהן. אָבער ליב האָב איך זי שוין אין דער שטיל געהאַט ווי אַ חתן-בחור. זי אָבער האָט אויף מיר געקוקט ווי אויף אַ יונגעל. אָפט מיר אַ שטיפע-רישען גלעט געטון איבער'ן פּנים, אַ צופּ געטון איבער'ן אויער, און זיך פריילעך צולאַכט, ווי זי וואָלט אָפּגעטון אַ גרויסע חכמה.

מיך האָט איהר האַנדלונג אי געפרעהט, אי פערדראָסען. ס'האָט מיך געפרעהט איהר בעריה-רען, און פערדראָסען, וואָס זי בעטראַכט זיך צו מיר ווי צו אַ יונגעל. איך בין נאָך אָבער פאָרט געווען אַ פופצעהן-יעהריגער יונגעל און קיין גרוי-סען פאַראיבעל האָב איך אויף איהר נישט געקענט האָבען.

ווען זי האָט בעקומען אַ שיפס-קאַרט מיט הוצאות צו פאָהרען קיין אַמעריקע, האָט זיך ביי מיר אָפּגעריסען אין האַרצען. כ'האָב מיט אַמאָל דערפיהלט, אַז די לאַנג-יאָהריגע סכנה'שאַפט איז-זערע, אין איהר טאָג טעגליכע געזאַנג, האָט איינ-געדרונגען טיף. טיף אין מיין יונגער יונגעלשער נשמה... איהר שטימע האָט נאָך איהר אַוועקפאָה-רען לאַנג אָפּגעקלונגען אין מיין גאַנצען וועזען און געוועקט אין מיר אַנ'אונגעהויערע בענקשאַפט...

אין אָט איצט מיט צוואַנציג יאָהר שפּעטער, געפין איך זיך מיט אַמאָל אין דער זעלבער שטאָט, ווי זי, חנה'טשע. מיין חלום פון דער קינדהייט געפינט זיך. ווי לאַזט מען פערביי אַזאַ, אַשר די איינציגע, געלעגענהייט זי צו זעהן? כ'מוז זי אויפזוכען, כ'מוז זי זעהן.

כ'האָב זיך גענומען נאָכפרעגען וועגען איהר, ביי וועמען עס איז נאָך געווען אַ מעגליכקייט אויסצוגעפינען וואו זי וואוינט. איך האָב פעסט בעשלאָסען נישט צו פערלאָזען די שטאָט ביז איך וועל זי נישט זעהען.

ענדליך איז מיר מיט גרויס מיה און שוועריגקייט דאָך געלונגען זיך צו טרעפען מיט אַ פרוי, וועלכע האָט מיר געגעבען חנה'טשעס אַדרעס און, נישט לאַנג טראַכטענדיג, נישט פערליערענדיג אַ מינוט, האָב איך זיך גלייך געלאָזט געהן צו איהר.

כ'בין געגאַנגען מיט אַ קלאַפּענדיג האַרץ, מיט חנה'טשעס בילד פאַר מיינע אויגען, און מיט איהר זיסע שטימע אָפּקלינגענדיג אין מיינע אויער-רען. מיין געדאַנק, און מיינע געפיהלען זענען אין גאַנצען אַריבערגעטראָגען געוואָרען צו יענער צייט פון מיינע יונגעלשע חלומות. כ'האָב זי געזעהען אין מיין געדאַנק אַ יונגע, אַ רייצענדע שעהנע מיידעל, מיט אַ דינער, בויגיגער פיגור. בלאָנדע, ווי זייד גלאַנציגע האָר און אויגען?...

איך האָב, דאַכט זיך, געהערט איהר בעליבט לידעלע, וואָס זי האָט שטענדיג ליב געהאַט צו זינגען זיצענדיג ביי דער אַרבייט:

„מיין נישט בחור, שעהנער, קלוגער,
אַז וועסט דו קומען אויף מיר דעם קאָפּ אָנשפּאַרען;
ביזטו שוין איבער מיר דער גאַנצער זיגער,
וועסטו מיך שוין טון אין דיין נעץ פערנאַרען..."

— — — — — — — — —

און אָט שטעה איך שוין ביי דעם הויז.

כ'דערהער אַ קול: „ווער איז דאָרט?!" גאָט מיינער, ס'איז דאָך איהר שטימע, אַזוי יונג, און זיס! זיך אַפילו אויף אַ האָר נישט געענדערט. כ'פאַל שיער אום פאַר פרייד.

בי'ענטענדיג פון אַ נגעדולד הויב איך מיט אַלע כחות אָן אַרויפצולויפען אויף די טרעפּ צום אויבערשטען שטאָק. און צו מיין גרויס איבערראַשונג, קומט מיר אַנטקעגען נישט „זי" נאָר עפּעס אַ פול-פעטצלדיגע, קיילעכדיגע יורענע...

ס'פאַלט מיר איין, אַז דאָס מוז זיין איהר שוויגער, אָדער סתם עפּעס אַ שכנ'טע, און מיינע ליפּען הויבען זיך שוין אָן צו בעוועגען. כ'וויל איהר ערקלערען, אַז דאָ וואוינט איינע מיט אַזא און אַזא נאָמען, וועמענס שטימע איך האָב נאָר וואָס געהערט...

אָבער דאָ האָט די יורענע אַ צופּ געטון בריים די אויגען, האָסטיג אַ פאַל געטון אויף מיר, אויסשרייענדיג פון גרויס איבערראַשונג:

— צאַלקע!

„גאָט, ס'איז דאָך זי! ס'איז דאָך איהר שעהנע, וואונדערליכע שטימע, אָבער די הענט..."

ס האָט זיך מיר געגלוסט צו לאַכען, הויך לאַכען... כ'בין אָבער געבליבען ווי פערשטומט. ווי אַ פערגליווערטער בין איך געשטאַנען אַרומגע-נומען פון איהר צוויי שמאַלציגע הענד...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

רעגולאציעס, אפעלאציעס, פראלאנגאציעס

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

דעם 18 יולי האט די פירמע ש לאנדא (פיל-סודסקי 69), בעקומען א פראלאנגאציע פון די צ׳ה״ונגען. דער בילאנס האט געוויזן אן אקטיוו פון 1.027.358 און פאסיוו 558.900. אזוי ווי דער צושטאנד פון דער פירמע האט זיך פאר דער צייט פערערגערט האט זיך איצט די פירמע געווענדעט, אז מ׳זאל איהר ערלויבען אנצוהויבען אן סגלייכס אינטע האנדלונגען מיט די קרעדיטארען. די פירמע שלאגט פאר צו בעצאהלען 50 פראצ. פון איהרע חובות אין דריי ראטעס — 8, 15 און 20 חדשים.

דאס געריכט האט דעלעגירט אנ׳עקספערט. די עקספערטיזע האט פעסטגעשטעלט, אז די פירמע וואלט געקענט בעצאהלען 70—75 פראצ. זי וואלט אבער דאן זיך געמוזט ליקווידירען.

דאס געריכט האט דערלויבט אנצוהויבען די אונטערהאנדלונגען אויף די בעדינגונגען, וועלכע די פירמע האט פארגעשלאגען.

* * *

די פירמע „ראטבערג און אדלער" איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט. דעם 30 דעצעמבער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען, כדי אויסצוקלויבען א צייטווייליגען סינדיק. דערווייל האט די פירמע דערלאנגט אנ׳אפעלאציע, און וועלכער זי בעהויפטעט, אז די פירמע איז שוין ליקווידירט א לענגערע צייט, און דער גרעסטער טייל קרעדיטארען איז שוין ערלעדיגט געווארען. דער ח׳ב פון דעם קרעדיטאר, וועלכער האט געפאדערט די פירמע צו ערקלערען פאר באנקראט איז געווען היפאטעקאריש. דעם 13 ה. ח. וועט דאס געריכט בעשליסען, אויב די אפעלאציע זאל בעטראכט ווערען.

* * *

בשעתו איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען פון דער באנקראט מאסע פון דער פירמע אקצ. געזעלש. יוליוש היינצעל.

די קרעדיטארען פערזאמלונג האט אויסגעוועהלט נאך איין סינדיק. דאס געריכט האט אבער בשלאסען, אז דער ביז-איצטיגער סינדיק האט זיך אנ׳עצה געגעבען מיט זיין ארבייט און דארף קיין צווייטען צו הילף נישט האבען. עטליכע קרעדיטארען האבען דערויף דערלאנגט אנ׳אינצידענטאלע אנקלאגע וועלכע ווערט איבערגעשיקט אין אפעלאציע געריכט קיין ווארשא.

* * *

אין דעצעמבער איז פארגעקומען א קרעדיטארען פערזאמלונג פון באנקראטירטען קינא-טעאטער „קאסינא" כדי אויסצוקלויבען קאנדידאטען אויף צייטווייליגע סינדיקס. א טייל קרעדיטארען האבען זיך ארויסגעזאגט פאר אויסצוקלויבען צוויי סינדיקס, פון וועלכע איינער זאל זיך געפינען אין ווארשא. דאס געריכט איז דערויף נישט מסכים געווען און האט בעשטימט איין סינדיק מיט׳ן זיץ־ארט אין לאדז.

עטליכע קרעדיטארען האבען דערויף אנגעגעבען אנ׳אינצידענטאל קלאגע.

* * *

יעקב הורוויץ (אל. קאשטשושקי 3) האט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערטיילען איהם א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים. די פירמע עקזיסטירט פארמאל זייט 1927 י. אבער אין דער ווירקליכקייט האט זיך הורוויץ בעשעפטיגט מיט פאבריקאציע פון זייד-ארטיקלען נאך פאר׳ן קריג און איז גוט בעקאנט אין פוילען און אוי סלאנד.

דער אקטיוו איז גרעסער פונ׳ם פאסיוו מיט 90.000 זל.

דער מאגיסטראט נעמט אפ פאר זיך דעם מיליטערישן שפיטאל

און וועט דארט איינארדנען אלע אפטיילונגען און ביוראס פון מאגיסטראט

מיט עטליכע טעג צוריק האבען מיר שוין געשריבען וועגען פראיעקט פון לאוניק אידזיבסקי, אז די שטאט זאל אפפאדערען די מיליטערישע מאכט צוריקקעהרען דער שטאט פערוואלטונג דעם פלאץ אויף וועלכען ס׳געפינט זיך דער מיליטערישער שפיטאל (זשעראמסקי 113), אויף דער לעצטער זיצונג פון מאגיסטראט איז דער פראיעקט אנגענומען געווארען.

דער פלאץ איז דורך דער שטאט פערוואלטונג אפגעגעבען געווארען דעם רוסישען „רויטען קרייץ" מיט 30 יאהר צוריק מיט׳ן תנאי, אז אויב די געזעלשאפט וועט אין לאדז אפשטעלען איהר טעטיגקייט וועט דער פלאץ מיט די געביידעס איבערגעהען אין רשות פון דער שטאט. לויט׳ן דאזיגען אפמאך האט די שטאט דאס רעכט אויב ער וועט נישט קענען דורכקומען וועגען אפקויפען די געביידעס, צו פארלענגען, אז די אויסגעבויטע בנינים זאלען אראפגעטראגען ווערען.

דאס אויסבויען דעם שפיטאל אויף דעם שטעטישען פלאץ האט דער שטאט געקאסט 40 טויזענד רובעל.

דער פוילישער רויטער קרייץ האט זיך אין 1924 י. עטוזאגט פון יעדער פרעטענציע אויף די אויסגעבויטע בנינים און פונ׳ם פלאץ און האט דערפאר בעקומען פון דער שטאט אלס פערגיטיגונג 3 מארג לאנד אויף דער קרעמענעצקער גאס, כדי דארט אויסבויען א שפיטאל פאר שווינדזיכטיגע.

איצט האט דער מאגיסטראט אויפגעפאדערט דעם מיליטערישען שפיטאל אין פערלויף פון א יאהר אפצורייניגען דעם שטח מיט די בנינים און איבערגעבען זיי דער שטאט.

אויפ׳ן דאזיגען שטח פראיעקטירט דער מאגיסטראט צו קאנצענטרירען אלע אפטיילונגען און ביוראס פון מאגיסטראט.

אויסלענדישע הלוואות פאר דער לאדזער אינדוסטריע

(2) פאראיאהריגע האט די ווידזעווער מאנופאקטור ארויסגעלאזט 8 פראצענטיגע אבליגאציעס אין אפשניטען צו 4, 20, 100 און 400 פונט אויף דער אלגעמיינער סומע פון 640 טויזענד פונט שטערלינג. דער עמיסיע קורס איז געווען 92 אויף 25 יאהר.

דער גרעסטער טייל פון דער הלוואה איז פערקויפט געווארען אין ענגלאנד דורך דער ענגלישער „בריטיש אווערזעז-באנק", די באנק האט בעקומען רעכט קאנטראלירען די בילאנסען אוי ביכער, אויסקויפען די סיפאנען און אויסלאזען די אבליגאציעס. די אבליגאציעס פאר וועלכע די אקציען געזעלשאפט איז פעראנטווארטליך מיט איהר גאנץ פערמעגען, זענען איינגעקויפט געווארען טיילווייז אויך דורך א גרופע פוילישע בענק.

איצט האט די אקציען-געזעלשאפט „ל. גייער" פערקויפט אינטערהאנדלונגען וועגען אן ענגלישער הלוואה אויף 2 מיליאן דאלאר, די אונטערהאנדלונגען זאלען די טעג גינסטיג פערענדיגט ווערען.

---

3 וואכען איז דער קערפער געלעגען אין שטוב

און קיינער האט נישט געוואוסט, אז לאטשיסלאוו איז געשטארבען

אויף דער גאס פון סקארופקי אין הויז נומער 11 האט די פאליציי געפונען דעם קערפער פון 67-יאהריגען וועבער מייסטער סאמועל לאטשיסלאוו. לאטשיסלאוו האט געלעבט איינזאם. די ערשטע פרוי איז ביי איהם געשטארבען, מיט דער צווייטער האט ער זיך געגט. זייט 3 וואכען האט לאטשיסלאוו נישט בעזוכט זיין ברודער. ער איז דער ריבער איועק, געוואויר צו ווערען וואס מיט איהם איז. ער האט געטראפען די טיר געשלאסען און האט זיך אויף דערוואוסט, אז ער איז נישט געקומען אין פאבריק זייט 3 וואכען. האט דער ברודער זיך געעשטעלט א לייטער צום פענסטער און דערזעהען, אז לאטשיסלאוו ליגט אין בעט. ער האט דאן אויסגערופען די פאליציי, איינגעבראכען די טיר און געפונען אין בעט דעם קערפער פון לאטשיסלאוו שוין א צופוילטען. קיין שום זאך אין שטוב איז נישט געריהרט געלאזען, פון וואס מ׳שטוסט זיך אן, אז לאטשיסלאוו איז געשטארבען מיט א נאטירליכען טויט.

מ׳רעכענט, אז ער איז געשטארבען פון שכרות. פאליציי פיהרט אנאויספארשונג.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

מאנטאג דעם 12 יאנואר הויבט זיך אן די רעגיסטראציע אויף דר נייע שטיצע פאר דעצעמבער פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען בעקומען שטיצע פאר נאוועמבער און אויך פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען שוין אויסגענוצט אלע ראטעס פון שטיצע אין נאוועמבער.

די רעגיסטראציע קומט פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 פולק קאנ. שיסער 32 פון 9 ביז 2 בייטאג לויט פאלגענדען סדר:

מאנטאג, דעם 12. יאנואר

A B C D E F

דינסטאג, דעם 13.

G H I J

מיטוואך, דעם 14.

K L Ł

דאנערשטאג, דעם 15.

M N O

פרייטאג, דעם 16.

P R S

שבת, דעם 17.

T U W Z Ż.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז מיר האבען דעם

קאמיסיאנס-לאגער

פון אונזערע איסאר-ביטונגען

אויף לאדז אין לאדזער ראיאן איבערגעגעבען דעם ה׳

יוליוס לעווענשטיין

דאס קאמיסיאנס-לאגער געפינט זיך אין לאדז

אנדזשעיא 12, טעל. 217-23 און 192-33

מיר בעטען מיט זעמטליכע בעשטעלונגען זיך צו ווענדען צום דערמאנטען קאמיסיאנס-לאגער.

אקציען געזעלשאפט

פון דער בוימוואל מאנופאקטור

י. ק. פאזנאנסקי, לאדז.

זונטאג 11 כב טבת תרצ"א

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.43

זון-אונטערגאנג 3.43

טאג-נאטיצען

ציווילשטאנד-אמט ביים מאגיסטראט דארף בלייבען אלס זעלבשטענדיגע אינסטיטוציע

אויף דער פרייטאג׳דיגער זיצונג פון מאגיסטראט איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א נייע אפטיילונג ביים מאגיסטראט. דער מעלדונגס-אמט, דאס מיליטערישע פאל צייאישע ביורא, די פיהרונג פון די בעפעלקערונגס ביכער און דער ציווילשטאנד-אמט זאלען פעראייניגט ווערען אין איין אדמיניסטראטיווער אפטיילונג.

אלע אמטען, וועלכע זענען ביז איצט געווען אין בעזונדערע לאקאלען זאלען צוזאמענגעצויגען ווערען אויף איין ארט און וועלען צוזאמען אנגעפיהרט ווערען דורך איין לייטער.

וואס פאר א שייכות האט דען צו דער ציווילשטאנד אמט, וועלכער האט צו טון דווקא אין בלויז מיט דער נישט קאטוילישער בעפעלקערונג און עמיגראנטען מיט יודען?

דער דאזיגער אמט דארף דער יודישער לויט זיין קליענטור דאך נישט פערלירען זיין זעלבשטענדיגקייט און דארף ווייטער פערבלייבען ווי ער איז געווען ביז איצט.

ווער עס ווייסט ווי ס׳זעהט אויס די אנגעלעגענהייט מיט די יודישע מעטריקען ביים שליסען פערשידענע אקטען, וועט אפשאצען דאס קליינע ביסעלע ארדנונג, וואס איז לעצטענס איינגעפיהרט געווארען ואך שווערער מיה דווקא און נאר א דאנק דעם, וואס דער ציווילשטאנד אמט עקזיסטירט אלס בעזונדערע איינריכטונג, אלס א בעזונדערע אינסטיטוציע, וועלכע האט זיך צוגעפאסט צו דער יודישער ספעציפישקייט. יאהרען פון שווערער מיה איז אוועקגעגעבען געווארען אויף צו ברענגען דעם גאנצען אמט אין ארדנונג, צו ברענגען א הם אויף זיין היינטיגער שטיפע און געווינען דעם צוטרוי פון דער בעפעלקערונג, וואס דארף געניסען פונ׳ם אמט.

די יודישע ראטמענער דארפען דעם ענין אויפקלערען און נישט דערלאזען. אז צוליב א פירועהע, מיספערשטענדניש און נישט ריכטיגער אפשאצונג זאל ווידער אריינקומען א פערמישונג, אז די בעפעלקערונג זאל נישט קענען געניסען פון דעם אמט אין דער מאס ווי דאס דארף און זאל געשעהען.

י. הינדעס.

היינט און פאר"ג. טעג!

מיט א זיגרייכען ערפאלג איבער אלע הויפט שטעט פון דער וועלט, האט געוואונען די הערצער און די ועדאנקען פון די ציהויער דער אונזער לייכליכער קעניג פון די זינגערס

Maurice CHEVALIER

וועלכער פיר׳כשויט די צוהערער מיט זיין פאפולערע שטימע און לידער אין פילם א. נ.:

„ליבעס-פאראדע"

די ראלע פון דער דאספאטישער קעניגין פירט אויס די העליכע און ענטציקענדע

JANETE MAC DONALD

דער פילם איז א ליבעס-ליד פון שענסטע ליבעס-פארל

אנהויב אין וואכענטאג 4 נאכמיטאג שבת זונטאג און יום-טוב 12 א זייגער בייטאג

פאפולערע פרייזען.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

(ב) מארגען מאנטאג וועט אויף אל. קאשטשוש קי 21 פארקומען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר'ן יאהרגאנג 1908 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער.

ס'דארפען זיך צושטעלען די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון פ. ק. או. 1 ד. ה. אויפ'ן שטח פון די פאליציי קאמיסאריאטען 2. 3. 5. 8. 9. און 11, אויב זיי זענען פריהער רעגיסטרירט געווארען אין דער שטעטישער סטאראסטווע.

נייע ראטמענער

(ב) נעכטען האט דער פרעזעס פון שטאט-ראט אינזש. האלצגרעבער בעקומען צוגעשיקט צוויי בריף פון די ראטמענער דעפ. וואלטשינסקי און גראשקאווסקי, אז זיי זאגען זיך אפ פון זייערע אמטען אלס ראטמענער. אלס נייע ראטמענער געהען אריין אין שטאט ראט: אויפ'ן ארט פון דעפ. וואלטשינסקי פון דעם ווירטשאפטליכען בלאק — סט. קארמשאק; אויפ'ן ארט פון גראשקאווסקי — פון דער כאדעקישער ליסטע ראימונד וואיאקאווסקי געוועזענער ראטמאן אין פריהערדיגען שטאט ראט.

די נייע ראטמענער זאלען שוין אנוועזענד זיין אויף דער דינסטאגדיגער זיצונג פון שטאט-ראט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) דאנצער (זגערזשער 57); גראשקאווסקי, (11 ליסטאפאד 17); גארפיין. (פילסודסקי 54); בארטאשעווסקי, (פעטריקאווער 164); רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 26); שימאנסקי, (פשענדזעלניאנא 75).

פערזענליכעס

דער לאדזער איינוואוינער משה קעניגסבערג האט געענדיגט דאס דאנציגער פאליטעכניקום מיט דעם טיטעל דיפלאם-אינזשינער.

ארבייטסלאזיגקייט

53.668 ארבייטסלאזע אין לאדז

אויפ'ן שטח פון מלוכה'שען ארבייטס-פער-מיטלונגס-אמט אין לאדז זענען אויפ'ן 3 יאנואר געווען פערעגיסטרירט 68.900 ארבייטסלאזע פון דעם בלויז אין לאדז 53.668 אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 21.924 ארבייטסלאזע, פון זיי אין לאדז — 17.912.

דורכ'ן אמט האבען בעקומען ארבייט 55, ארויסגעשיקט אויף ארבייט 66.

דער אמט האט איצט 14 פרייע פלעצער צו"ר הויז-דינער.

וויכטיג פאר אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע

די ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע, וועלכע זענען פערזיכערט אין פערזיכערונגס-אמט פאר גייסטיגע ארבייטער וואס דארפען זיך צושטעלען צו דער קאנטראלע היינטיגען חודש דעם 13 און 14 דארפען מיטברענגען ביים צושטעלען זיך אין פ. או. פ. די גרינע פערזיכערונגס-קארטען.

שווינדזוכט

(ש) צוליב דער הערשענדער ארבייטסלאזיג-קייט און נויט, ווערט אלס גרעסער די צאהל קראנ-קע אויף שווינדזוכט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט איצט דער לאדזער מאגיסטראט בעשלאסען צו עפענען אין ראדאגאשטשער שפיטאל נאך אנ-אפטיילונג פאר שווינדזוכטיגע אויף 40 בעטליך.

יגר. ערטיסטן-פארטיי און פוילן
דירעקטאריאט
פון די פאריינ-טעטטקייטן

בעפולם. דיר. פאר לאדז: שמעק-פעדער. לייטער: א. בעזמאן

לאדז.-יוד. קאמער-טעאטער
בילער „אררט" אין ווייסען זאל
מאנטייפעל זאכאדניא 43
מיוזיקל. לייטער: משה בראדערזאן.

היינט, זונטאג, דעם 11 יאנואר
2 פארשטעלונגען
אנהויב 7.45 און 9.45 אין אווענד,

ווער מיר גוטס ג'ינט

פראגראם: 1) פראלאג, 2) זמירות, 3) די שטאט, 4) ליבען זאכען, 5) קושקרידעך גרגיות, 6) יודען זינגען, 7) דער וואושנער אורח, 8) אין א שיך-בעט-שעפט. 9) א-תי"קע. 10) רוויען-ליד, 11) נישט-גוט, 12) אונזער מענאזשעריע, 13) קארא-בראנדע, 14) אין זעקאזשנע.

אנסאמבל לויט'ן א. ב. פרייען: זיסעל-בירל, מ. דזלסקא. לאלא זילבערמאן, שיינע מרים. מאשע פעטערמאן. ל. שליפקאוויטש. מעוער: מ. אלטמאן. ש גאלדשטיין, ש. דושיגאן, מ. קאן י. ריינגלאס, י. שימאכער, י. שיפער.

דעקאראציעס: י. ל. פרץ, מ. בראדערזאן, דער מונקע-לער, צ. קאישנאחסקי.

מוזיק: ה. רובין, א. פיינערמאן און פאלקס-מאטיוון! דעקאראציעס און קאסטיומען: י. גרוינער, טענץ איינגעשטעלט דורך איזיע פרושיצקא. מוזיק-לייטער—ה. רובין, רעזשי—וזשיגאן שומאכער. בינע-אינספעקטאר—מ. קאן, ליכט- עפעקטען—יערא.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג און פון 5 אח. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג

זאל פילהארמאניע

היינט, זונטאג, 8.30 אווענד 2-טער גרויסער קאנצערט פון

חיה'לע גראבער

געוו. שוישפילערין פון מאסקווער „הבימה"

אין ליד און דראמע:

קינדער-לידער — פאלקס-בילדער — גאסען און גנבים-לידער — חסיד'ישע נגונים.

ביים קלאוויר: איגנאצי ראזענבוים.

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון זאל פילהארמאניע.

גע'גנב'עט האט ראזשאנסקי

דעם אורטייל אין געריכט איז אפגעזעסען פרענקעל

(2) פאליציי האט ארעסטירט א געוויסען אברהם פרענקעל, פאר אויספיהרען א רייה גנבות. פרענקעל איז שוין אפגעזעסען אנ'אורטייל פאר גנבות. ביים פעסטשטעלען זיין פערזאן אין אויס-פארשונגס אמט האט זיך ארויסגעשטעלט אז דער ארעסטירטער איז גאר דער לאנג געזוכטער מענ-דעל ראזשאנסקי („מענדזשיא"). ער האט זיך מודה געווען אין אויספיהרען א רייה גנבות. מיט א צייט צוריק איז ער ארעסטירט געווארען אלס פרענקעל און האט נישט געוואלט זיך מודה זיין ווער ער איז, ער איז טאקע אפגעזעסען זיין אורטייל אלס פרענקעל.

דער פויגעל איז אפגעשיקט געווארען אין טורמע.

6 חדשים טורמע פאר פעלשען וועקסלען

(2) איטשע קימעלמאן און חיים יצחק אייגער (פעטריקאווער 18) האבען געקויפט א טראנספארט גארן פאר 1592 זל. און בעצאהלט פאר איהם מיט וועקסלען, ווען ס'איז געקומען די צייט פון צאהלען די וועקסלען האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער אויסשטעלער קאלב און דער ערשטער זשיראנט עקסיסטירען בכלל נישט און דער זשיראנט קוויאט-קאווסקי איז אנ'אנגעשטעלטער ביי דער פירמע קימעלמאן און אונגער. די פירמע דוד יאסקאוויטש און אברהם פיליצער האבען די פעלשער אנגעקלאגט אין געריכט און נעכטען איז דער פראצעס פארגע-קומען אין היגען קרייז-געריכט. קוויאטקאווסקי האט ערקלערט אז זיינע באלעבאטים האבען איהם גע-צוואונגען די וועקסלען צו זשירירען און ער האט זיי נישט געקענט אפזאגען כדי נישט צו פערלירען דעם פאסטען, ער איז בעפרייט געווארען, דאגעגען קימעלמאן און אייגער זענען פערמשפט געווארען צו 6 חדשים טורמע יעדערער.

זיך אונטערגעצינדען

ווייל זיין געליבטע איז פון איהם אוועק

(2) דער סאלדאט פון יאנוביק, שעראדזער קרייז, אדאם נאוואקאווסקי האט זיך פערליבט אין א יונג מיידעל. האט ער פאר איהר געדונגען א וואוינונג, זי אויפגעהאלטען און פלעגט צו איהר אפט קומען צו גאסט. אבער אין א שעהנעם טאג האט זי פערקויפט די וואוינונג, צוגענומען אלע זאכען און איז פערשוואונדען. האט נאוואקאווסקי זיך אזוי איבערגענומען דערפון, אז ער האט אנ-געהויבען שטארק שכורען און אויך שלאגען זיין ווייב.

נעכטען איז ער געקומען א שכיר'ער און האט די פרוי צושלאגען ביז בלוט. זי איז געפאלען א פערת"שע, דעם שכורען נאוואקאווסקי האט זיך אויסגעדאכט, אז ער האט די פרוי דערמארדעט איז ער ארויסגעלאפען אין שטאל. זיך אריינגעווארפען אין שטרוי און זיך אינטערגעצונדען.

די שכנים האבען בעמערקט דעם רויך און נאך בעוויזען ארויסצושלעפען פון פייער נאוואקאווסקי'ן א שטארק אפגעבריהטען. צו דער פרוי, ביי וועלכער נאוואקאווסקי האט צובראכען א הענט האט מען ארויסגערופען א דאקטאר. נאוואקאווסקי איז נאכ'ן ערטיילען איהם די ערשטע הילף, ארעסטירט געווארען.

—=][:O:][=—

יודען—וועלט מייסטער אין באקס-ספארט

צו דער וואך פון „מכבי"

די יודען האבען אין דער געשיכטע פון באקס-ספארט געשפילט אנ'אנגעזעהענע ראלע. צום ער-שטען מאל ווערט דערמאנט א יודישער נאמען אויף דעם געביט אין ענגלאנד אין יאהר 1769: דאס איז געווען דער מייסטער קעמפער לייענס. אבער שוין אין א קורצער צייט נאכדעם האט דער יוד דניאל מענדאזא דערגרייכט דעם ענגלישען מייסטער טיטעל, וועלכען ער האט דערהאלטען 4 יאהר, פון יאהר 1792 ביז 1795. ער איז געווען א ביידער-טענדער טעארעטיקער און רעפארמאטאר אין דער קונסט פון באקס, איהם האט מען צו פערדאנקען דאס איינפיהרען פון די באקסהענטשקעס. שוין אלט זייענדיג 65 יאהר, האט ער נאך אנטיילגענומען אין עפענטליכע קאמפען.

אין אמעריקע איז מיט הונדערט יאהר צוריק געווען בעקאנט דער מיטעלגעוויכטס-מאן סעמיועל עליאס (מען האט איהם אויך גערופען דעטש סעם), ער האט בעזיגט אלע אמעריקאנער אטלעטען פון שווערען געוויכט.

אין ענגלאנד זענען געווען בעריהמט די ברידער אברהם און ישראל בעלאסקא (געגען 1820), בענ-דיגא (געגען 1838—1845) ש. הערסט. סאלאמאן סאדיסעי, אייזעק ביראן א. א.

אין די לעצטע דרייסיג יאהר זענען שוין געווען אזוי פיל בעדייטענדע יודישע באקסערס, אז אלע אויסצורעכענען איז אוממעגליך. דער בעריהמטסטער פון אלע איז געווען דער לאנגיעהריגער וועלטמייס-טער אין לייכטגעוויכט בעני לעאנארד (ער הייסט לייגער), וועגען וועלכען דעמפסי האט נישט לאנג געזאגט, אז ער איז טעכניש געווען דער בעסטער באקסער פון אלע צייטען.

וועלטמייסטער זענען א חוץ דעם געווען: אין פעדער-געוויכט: אבע אטעל, ליטש גראס, רובי גאלדשטיין: אין פליגענגעוויכט: לואיס קיד קאפלאן סעמיועל מאנדעל, אייזעק שווארץ. וועלט בעקאנט זענען א חוץ דעם געווען די אמעריקאנער מייסטער דזשא פילס, טשארלז ראזענבערג, די ענגלישע מייסטער סעמי אדלער (1910), לואיס קאהן (1911) בלומפילד, טעד קיד לואיס און דזשאזעף כאינסקי, וועלכער האט בעזיגט דעם בעריהמטען נעגער דזשאנסאן.

אין דייטשלאנד איז בעקאנט דער בערלינער באקסקלוב „מכבי", וואס זיינע מיטגלידער מאליץ און הארי שטיין זענען געווען דייטשע מייסטער און וועלכער האט געוואונען די קלוב-מייסטערשאפט פון דייטשלאנד (דעם גאלדשטיין-באקאל).

די בעזונדערס בעמערקענסווערטע אייגענשאפט פון די יודישע באקסער איז די, וואס זיי באקסען זעהר אינטעליגענט, ווי דער פאכמאן דריקט זיך אויס, „מעהר מיט דעם קאפ, ווי מיט דער פויסט", דאס איז צו פערדאנקען ספעציעל דער בליצשנעלער איבערלעגונגספעהיגקייט פון די יודען.

די דאזיגע גרויסע צאהל פון גאנץ בעדייטענדע יודישע באקסערן בעווייזט, אז די שוואכע יודען קאנען דערגרייכען זעהר גרויסע לייסטונגען, ווען זיי דערציהען סיסטעמאטיש זייער קערפער, דורך פלאנמעסיגע פערנונפטיגע איבונגען וואקסען אויס פון שוואכע קינדער אייזענשטארקע מענער, וועמען דער גייסט העלפט צו בעזיגען די שטארקסטע גענ-נער אפילו.

ל. ז.

—][][=—

היינט צווייטער פריהמארגען-קאנצערט

היינט, זונטאג, 12 א זייגער מיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע זאל דער צווייטער פריהמארגען קאנצערט פון פילהארמאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון בעריהמטען און טאלאנטפולען דירינענט ה' בראניסלאוו שולץ.

אלס סאליסט טרעט ארויס דער בעוואוסטער פידלער ה' וולאדיסלאוו וואכניאק, וועלכער וועט אין בעגלייטונג פון פילהארמאנישען ארקעסטער אויס-פיהרען די 5-טע סימפאניע פון טשייקאווסקי און פאגאניניס פידעל קאנצערט ד-דור.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג זונטאג, דעם 11-טען יאנואר

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאק-ציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברינגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט" — פון דעם זעלבען טאג. —

קיהלען פאר ארבייטסלאזע

(מ) פון מארגען מאנטאג וועט מען אויף ווענגלאווע 3 אנהויבען אויסגעבען קויהלען אויף די טאלאנען.

דינסטאג וועט מען אויף די טאלאנען אנ-הויבען ארויסגעבען קויהלען אויך אויפ'ן שטעטי-שען פלאץ אויף 11 ליסטאפאד נומער 11.

ארעסטירט גנבים מיט דער גנבה

(2) אייערנעכטען ביינאכט האט מען א גנבה געווען אויף בארוטאוויטש 19 אין א סניבר כ'ן א שוויפעוסער און ארויסגעגנב'עט פירשידענע לעבעיסמיטעל. ביינאכט האט א פאליציי פאטרול אויף פרייהייטס פלאץ בעמערקט 3 פערדעכטיגע פערזאנען מיט פעקלעך אויף די פלייצעס. מ'האט זיי פערהאלטען און דא האט זיך ארויסגעשטעלט, אז זיי טראגען גע'ווב'עטע זאכען, וואס שטאמען פון דער גנבה אויף בארוטאוויטש 19. טאדעאוש כאינאצקי, אלפרעד וועינקען און היגאן שטילער זענען ארעסטירט געווארען און אפגעשיקט אין טורמע.

פאר'ן אויפבוי פון ארץ-ישראל!

אנגעהויבען זיך דער היי-יאהר'גער כרן היסוד-קאמפיין אין אונזער שטאט

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעזוך פון הויפט-די-רעקטאר פון „קרן היסוד" אין ירושלים, דיקטער לייב יפה אין אונזער שטאט, איז פראקלאמירט געווארען דער אנהויב פון היי-יאהריגען קרן היסוד קאמפיין.

די אקציע ווערט אנגעפיהרט דורך דעם ספעציעלען דעלעגירטען פון קה"י-דירעקטאר ם, ר' אשר קאלאדני פון תל אביב און ביי דער בעטיי-ליגונג פון די איגעזעהענסטע ציוניסטישע און נאציאנאלע עסקנים פון דער שטאט.

עס איז צו ערווארטען, אז דאס לאדזער יו-דענטום וועט איי איצטיגען ערנסטען מאמענט, נישט קוקענדיג אויף דעם שווערען ווירטשאפט-קריזיס, דאך ערפילען זיין חוב און בייזייענדיג זיך פאר'ן קרן היסוד, ערמעגליכען ווייטער פארט-צוזעצען דאס גרויסע אויפבוי ווערק אין א"י.

גרויסע קאנצערט-אקאדעמיע פון „קרן-קימת"

אין צוזאמענהאנג מיט דער פעסטשטעלונג פון קרן קימת, וועט היינטיגען דאנער-שטאג קומען קיין לאדז דער בעקאנטער ארץ-ישראל'דיגער ארבייטער טוער ד"ר ש. יוריס.

„לכבוד דעם חשוב'ן גאסט, וועט איינגע-ארדנעט דעם היינטיגען דאנערשטאג אין פילהאר-מאניע זאל א גרויסע קאנצערט-אקאדעמיע, אויף וועלכע ד"ר יוריס וועט ארויסטרעטען מיט א רע-פעראט וועגען אקטועלע א"י-פראבלעמען.

דאס פראגראם פון דער אקאדעמיע נעמט אויך אריין א גרויסען מוזיקאלישען טייל. אויסגע-פיהרט דורך דעם סימפאנישען ארקעסטער פון „הזמיר" ווי אויך פידעל כאליסטען, „טריא", א.א.וו.

היינט צווייטער און לעצטער קאנצערט פון חי'לע גראבער

הייט אין אווענד קומט פאר אין „פילהאר-מאניע"-זאל דער צווייטער קאנצערט פון דער געוו. שוישפילערין פון „הבימה" חיה'לע גראבער.

די קינסטלערין וועט ארויסטרעטען מיט א גאנץ נייעם רעפערטואר פון פאלקס-לידער, פאלקס-בילדער, קינדער-לידער, גנבים און גאסען-לידער און חסידישע ניגונים, ווי מיר האבען זיך איבער-צייגט איז יעדעס ליד, וואס חיה'לע גראבער זינגט, א קינסטלעריש ווערק, יעדעס פאלקסבילד איז א פערטענדיגטע קינסטלערישע שאפונג. אזוי פיל קולטור, טאקט און טאלאנט, ווי מ'האט ביי חיה'לע גראבער געזעהען, איז א זעלטענע ערשיינונג. דע-רינער האט דער היינטיגער קאנצערט ארויסגע-רופען אזא געוואלדיגע פעראינטערעסירונג און די ברייטסטע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די לעצטע פארשטעלונגען פון „ווער מיר גוטס גינט" אין „אררט"

דאס פראגראם „ווער מיר גוטס גינט" געהט שוין אין עטליכע טעג א אפ פון אפיש. דאס דא-זיגע פראגראם האט צוגעצויגען א רעקארד-צאהל פון פובליקום. „אררט" גרייט איצט צו א נייעם גרויסען פראגראם. היינט ווערט געשפילט 2 מאל 7.45 און 9.45 אווענד.

בוכהאַנדלונג, בערלינסקי
נוצט אויס די געלעגענהייט!

10 בענדער אַנאַטאָל פראַנס פריהער 75 זל. יעצט נאָר 25, גאָרג פינק מיך הונגערס אָנשטאָט 9 נאָר 4.50 אויך קען מען בעקומען
אַלע אויסגאַבען פון קאָפּערשמיד ביכער, קלעצקין, קילטור ליגע, בזוזא, יאַטשקאָווסקיס פּאָפּולערע ביבליאָטעק, גיטלין, גאָלדפאַרב און אַלע אויסלענדישע אויסגאַבעס, אַמעריקאַנער און בערלינער אויסגאַבען, אַ ספּעציעלער אויסוואַהל פון פיעסען און בילדער

צו בעקומען
אַלטשטאַט 12 אין הויף ביי נ. בערלינסקי

ווטכנעריז קליניק כירורגישע
„SANATO"
אגראַרראַווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פריליזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. י. קאַרוש
עמ-פאַנגס-שטה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. ט. קאַנשאַר
עמפּפאַנגס שטה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

לעטשניצע
צאַהן-ערצטליכער גאַבינעט
און רענטגען-אינסטיטוט
(דיאַגנאָסטיק אויסערליכע און ליכט-טיפּע טעראַפּיע)
זגערזשער 17 טעל. 116-33
וועגעראָלאָגישער גאַבינעט
טעגליך טעטיג פון 1 — 2 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
S. Liebeskind
אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
זאַוואַדזקאַ 6, טעלעפאָן 216-66
נעמט אָן פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med.
L. LIEBESKINDOWA
קינדער-קראַנקהייטען
זאַוואַדזקאַ 6, טעלעפאָן 216-66
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med.
B. Robinson
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86

DR. MED. H. LUBICZ
ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק
אויף צעגיעלניאַנע 43, טעל. 141 32
עמפּפאַנגס שטה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער ווארטע-זאַל

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-אָרטאָפּעד
Gdańska 28, tel. 183-17
צוריקגעקערט.
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע אָפּעראַציע פאַר זעלבסטשטענדיגע אָרטאָפּעדישע ...
נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski
ספּ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה
9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.
... פון 11 ביז 2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן
אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל-ארצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אָן פון 12—1 און פון 4—7 אָוונט.

איבערעטאַר-
אויספערקויף!
די פיליע פון דער פירמע
יוליוש ראָזנער
פּיעטריקאָווער 160
ווערט קירצליך געשלאָסען אין דאָס לאָקאַל פערדינגען, כדי דאדורך די אַלגעמיינע געשעפטס שפּעזען צו פערקלענערן, איז דעם גאַנצען לאַגער מעגליכסט שנעל ביז צום לעצטען שטיק צו רוימען, ווערען זעטליכע סחורות
ביז צו האַלבע פּרייזען
און נאָך ביליגער אויספערקויפט.
אין דער צוקונפט וועט די דאָזיגע פירמע איהרע גאַנצע קרעפטען אין דער צענטראַלע פּיעטריקאָווער 98 קאָנצענטרירען און די פּרייזען נאָך נידריגער ווי ביז יעצט קאַלקולירען, אום דאדורך דעם אומזאַץ צו פערגרעסערן.
די ביליגע פּרייזען איבערשטייגען אַלע ביז יעצט געוועזענע.
איבערצייגט אייך אַליין און בעזוכט די דאָזיגע פירמע
אהן קאָנקורענץ
Julius Rosner
לאָדז, פּיעטריקאָווער 98 און 160

NOWA
WYPOŻYCZALNIA KSIĄŻEK
24 PIOTRKOWSKA 24
poleca ostatnie nowości.
Prenumerata miesięczna **2** zł

---

44 ## וויכטיג פאַר מחותנים! **44**
קויפט ניט ...
מעבעל
בעפאַר איהר איבערצייגט אייך
ניט אין מיין מעבעל געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאַנסקאַ (רלוגאַ) 44
טעל 162 56
נאָר ביי מיר קענט איהר קריגען פערש. מעבעל
שעהן, גוט און ביליג
... דיוואַנעס, פאָטעליען א. א. וו.
44 קומט און איבערצייגט אייך! **44**

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה.
און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער.
קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער
הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר פאַר קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאַר פרויען —
וויזיט 3 זל.

נאָכמיטאָג-חדר
פאַר קינדער, וואָס לערנען
אין פּאָווסעכנע שולען
פון י. ד. ראָזענפעלד
פלאַץ וואָלנאָששי (נייע שטאָט) 6
מעלדעט, דאָס עס ווערען אָנגענומען קינדער פון
יעדע עלטער צו לערנען אַלע למודי קודש, עברי,
חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא,
העברעאיש און יודיש.
3 זל. אַ וואָך 3 זל.
איינשרייבען פון נייע תלמידים פון 4—7 אָוונט.
געדענקט דעם אדרעס: נייע שטאָט 6,
קוואַר אָפּטייק, רעכטס, 2-טער שטאָק.

נערוועזע
שטאַרבן יונג!
צי האָט איר ווען נישט אין ביי זיך באַמערקט איינעם
פון די פאָלגענדע סימנים פון דער אָנקומענדער נערווען-
ערשעפּונג
...
גראַטיס און פּאָרטאָ-פריי אייך און איינעם כל מיטאָרע **צו ערקלערן**
...
אַנטקעגנצווירקן דער שוואַכקייט פון אייערע נערוון.
...
בוך פון פולשטענדיק גראַטיס.
...
Ernst Pasternack, Berlin S.O.
Michaelkirchplatz 13
Abt. 343

Absolwent
szkoły włókienniczej (wydział tk-ckl) z praktyką fabryczną, po odbyciu służby wojskowej, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia.
Wajkselfisz, Łąkowa 2.

צו פערמיעטען
1 צימער און קיך
נאָוואָמיעסקע 21 — פון
באַל איבערגעבן, צו
ערפאַהרען ביים ווירט
וורובלעווסקי,
נאָוואָמיעסקע 21. 677

מיר זוכן אַ מנין
וואָס זאָל זיך מיט אונז
משתתף זיין מיר בעזיצען
אַ בעיוו מין לאָקאַל אויף
נאָוואָמיעסקע - נאָס מיט
אַלע איינריכטונגען. צו
... „מנין"

אַ צימער
צו שלאָפן פאַר 1 אָדער
2 אַנשטענדיגע יונגעלייט
פון זאַפאָרט איבערצוגעבן
פּיעטריק. 28 וו. 10.

אַ הויז
מיט אַ גאָרטען אויף דעם
מאַרק ...
... פון פּאַ' 17,000 זל. צו
ערפאַהרען ביי דעם ...
... 175 88

Dr. med.
A. Landkof
פּאָלודניאָווע 15
טעל. 138 34
אינערליכע און קינדער
קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 2-3 און 7-8 אָוונט.

וויכטיג פאַר דער פּראָווינץ!
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז מיר האָבען
ערעפענט אַ לאַגער אין לאָדז,
פּיעטריקאָווער 40, לינקע אָפיציינע, פּאַרטער א. פ.
Skład Komisowy
PRZEDSIĘB. HANDL. „REZYNA"
וואָס איז פערזעהן מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון זאַמטל. קאַלאָשן און באָטן
פון דער פירמע **„REZINOTRUST"**
מיט אַכטונג
Przedsięb. Handl. „REZYNA"
Łódź, Piotrkowska 40, tel. 145-32. 9726

קאנסום

54 ראַקיטשינער 54

צופאהר מיט די טראמוואיען 10 און 16

ביי דער **ווידזעווער מאנופאקטור** אקצ.-געז.

עמפפעהלט:

רעשטלעך, סעקונדאַ, בראק, בארכאנען, פלאנעלען און אנדערע ארטיקלען פון בעקאנטער גוטקייט, אויסארבייטונג פון דער ווידזעווער מאנופאקטור, אקצ.-געז.

זאווי זעמטליכע אנדערע טעקסטיל-סחורות, וועש, קאנפעקציע, גאלאנטעריע, שיך, דערנעהרונגס-ארטיקלען א. ז. וו. א. ז. וו. אין דער בעסטער קוואליטעט

צו די ביליגסטע פרייזען.

צום קארנאוואל עמפפעהלען מיר א רייכען אויסוואהל פון שעהנע זיידען-ווארען צו צוגענגליכע פרייזען פאר יערען איינציגען.

מיר האבען דעם כבוד אויפמערקזאם צו מאכען דער געעהרטער קונדשאפט, אז פון אונזער קאנסום קען געניסען יעדער איינער, און נישט בלויז ארבייטער און מיטארבייטער פון דער ווידזעווער מאנופאקטור.

מיר בעזיצען אויף לאגער זייד אויף זיידענע יוביצעס

54 ראקיטשינער 54 — צופאהר מיט די טראמוואיען 10 און 16.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראָך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, ער ווערט אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארויין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסאָרען פיס מיינע בעהאנדלונג און פון דעמישען פראפעסאר-דאקטאר בראכט רעזולטאטן בעוויזען וויבער דעם שוועדסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס פאמיגנען מיט הייל-גארמעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפיס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע געמעכטע פיס און הענט, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנג פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg

Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter

בעמערקונג: דאס ערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בעראנעס, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר ב. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן סערטיפיקאטען פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד"ר. י. ראפאפארט. רעגע, פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פארטער. זיין גרויסארטיגע פערזענליכע בענעמונג מיר א גוטע הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט. גאט זאל בענטשען איהם. ערגן אנצוציהען אים עמפפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

א עונג שבת PIEKIN א עונג שבת

קאנט איהר נור האבען, ווען איהר וועט אייער געבעקס, קיכלעך, טארטען, זאבעס א.ז.וו. באקען מיט'ן גוט-בעוואוסטען און העכסט כשר'ן באק-פראשעק "PIEKIN" פון דער ארטאדאקסישער פירמע "Atocha" צו בעקומען אין אלע קאלאניאל געוועלבער.

אונטערשטיצט די יודישע אינלענדישע אויסארבייטונג!

א עונג שבת PIEKIN א עונג שבת

בעקאנטמאכונג.

נאר אין מיין פראצאווניע בארג איך אויס פערשידענע עלעגאנטע

באלאווע אויך חופה-קליידער

אין וועלאנעס מיט 50% ביליגער! קומט און איבערצייגט אייך!

בינטשע מינץ, זגערזשער 28

רעכטע אפיצינע, 1-טער שטאק.

רעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

זגערזשער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיר נאז, האלז, אויערן ק'	4½—3½
ד"ר הערשנער קינדער-קראנקהייט	4½-3 11-9
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר ביבערגאל הויט און געשלעכט.-קר.	12½—11½
ד"ר שמירנעלד נערווען און גמיטיע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגן-קראנקהייט	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—3½

חכמים רעזיע שפרעך-שטערונג ד' חי שטאמלען א. ז. וו. טעקע-שטעלן. טינסטליכע צייג-צוון-בעשצרט איינצ'ערוונגען. מאסאזשען, על קוואנעצ ע. אפיראצ. אויף קרעל-נג תיזיעען און שטאט אין לאבאראטאריום העלען קבנעטעט אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער רעטשניצע איז נעעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-טראפאלסקא צאהן-ארצט 10—1, 6—3

קינסטליכע ציהן, קראנען, פאמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

קי א-טעאטער ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

דאס פראכטיגסטע מייסטער-ווערק פון היי-יעהריגער פוילישער פראדוקציע א. ג.

„שטערן-עסקאדרע"

וואונדערשעהן ליד פון אפפערונג און ליבע צווישען טויט-רעזערוועזן מיט'ן אנפאלער פון מזרח. אין די הויפטראלען:

BASKA ORWID, J. KRYSTA

JANUSZ HALM, JERZY KOBUSZ

געקליבענער ארקעסטער אינטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי. אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט. נעכסטער פראגראם: „צוריקקעהר" פון גאפאנעשטש

קלאנג-פילם-טעאטער „MIMOZA"

ul. Kilińskiego 178.

פון דינסטאג ד. 6-טן ביז מאנטאג ד. 12-טן יאנואר איינשל.

ערשטע אייראפעאישע קלאנג-אפערעטקע

„ליבעס-וואלס"

עס נעהמט אנטייל דאס א ונפערגלייכליכע ליבעס-פאר

Liljana Harvey, Willi Fritsch

H. Junkierman i G. Aleksander

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ

נעכסטער פראגראם: „טראגעדיע פון געליבטע"

אין די הויפטראלען **Ljana Haid i Gustaw Froehlich**

ניי-אויפגעבויטער רעווי-טעאטער „WESOŁY KĄCIK" (פריעהער „ווינקעל")

17 זגערזשער 17

צופאהר מיט אלע טראמוואיען ביז פלאץ קאשטשעלני

גרויסער שלאגער-רעווי-פראגראם! באמבעס פון געלעכטער / וויץ / הומאר / געזאנג / טענץ

ערשטער רעווי-פראגראם אינטער'ן נאמען:

„מיר גיבען מתנות"

18 בעסטע אין-און אויסלענדישע קלין, צוזאמענגעשטעלט פון:

R. Fom, K Bajon, K. Brzeski, M. Miksne, E. Rej

ס'נעהמען אנטייל די בעדייטענדסטע רעווי-ארטיסטען:

Kazimierz Bajon, Ira Renówna, Feliks Kalinowski, Łukjańska Maryla, Darski Jerzy, Leda Iks, Wacio Zwidlicz, Ira Tomaszewska, Romuald Poleński, Jadzia Milewska, Wiktor Ciesielczyk i inni.

עס נעהמט אויך אנטייל א נ'ערשטקלאסיגער באלעט 6 גירלס אונטער דער אנפיהרונג פון **M. Łukjańska** טעגליך 2 פאר-שטעלונגען: 7.30 און 9.30 אווענד, שבת, זונטאג און יום טוב — 3 פארשטעלונגען: 5.30, 7.30 און 9.30 אווענד.

פרייזען פון 1 ביז 3 זל. :—: דער זאל איז בעהייצט

ליטעראר. לייטער: **Roman Rom** קינסטלערישער לייטער און רעזשיסער: **Kaz. Bajon** קאפעלמייסטער: **Leon Szpigiel**

קארעפאטיטאר: **Józef Lewin** דעקאראציעס: קונסט-מאלער **Stefan Białecki** קאפעראנסיער: **Wacio Zwidlicz**

לאנגיעהריגער געריכטס-סעקרעטאר

ערטיילט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים.

שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסט אציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1931

ב. מאז, 10 פיעטריקאווער 10

Dr. med. M. LERNER

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

זאכאדניא 64, טעל. 113-09

נעהמט אן פון 3 ביז 5 ביינאכט.

Dr. med. W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134-72

נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אווענד.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אך טעקסט—40 . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . . 8 .
פאר א מילימעטער-שורה: וויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.